DE FOTOGRAAF VAN
Mauthausen

SALVA RUBIO - PEDRO J. COLOMBO - AINTZANE LANDA

MICROBE

DE FOTOGRAAF VAN
Mauthausen

SCENARIO
SALVA RUBIO

TEKENINGEN
PEDRO J. COLOMBO

INKLEURING
AINTZANE LANDA

MICROBE

LEXICON

CTE: Compagnies de travailleurs étrangers.

Erkennungsdienst: Identificatiedienst.

Fallschirmspringerwand of "parachutistenmuur": 40 meter hoge klif waar de gevangenen afgeduwd werden.

Frontstalag (of Stalag): Kamp voor krijgsgevangenen.

Garagenplatz: Plein voor het hoofdkamp waar de voertuigen stonden en de ontsmettingen plaatsvonden.

Himmlerstraße of Himmlerstrasse: Tonsuur midden op het hoofd van gevangenen die hadden geprobeerd te vluchten (soms Hitlerstraße genoemd).

JSU: Juventudes Socialistas Unificadas (Verenigde Socialistische Jeugd).

Kapo's: Kamerad Polizei of Funktionshäftlinge, gevangenen die toezicht moesten houden op de andere gevangenen.

Klagemauer: Klaagmuur, zo genoemd omwille van de folteringen die er plaatsvonden en de slagen die er toegebracht werden.

Kommando: Werkgroep binnen een kamp.

Luftwaffe: Duitse luchtmacht.

Oberscharführer: Stafsergeant.

Pochacas of Poschacher: Spaanse jongens die bij het Poschacher Kommando werkten (vernoemd naar het lokale granietbedrijf).

RSHA: Reichssicherheitshauptamt, veiligheidsdienst van het Derde Rijk.

Russenlager: Krijgsgevangenenkamp voor Russische soldaten.

Spaniaker: Spotnaam van de nazi's voor de Spaanse gevangenen.

Strafkompanie: Groep gevangenen die de zwaarste taken opgelegd kregen om sneller te sterven.

Totenkopf: SS-insigne.

Volkssturm: Militie die in 1944 door Hitler werd opgericht, waarin elke gezonde man tussen 16 en 60 jaar werd ingelijfd.

Wehrmacht: Het Duitse leger.

Wiener Graben: Granietgroeve.

Winkel: Blauwe driehoek, symbool van de Spaanse deportatie en uitroeiing.

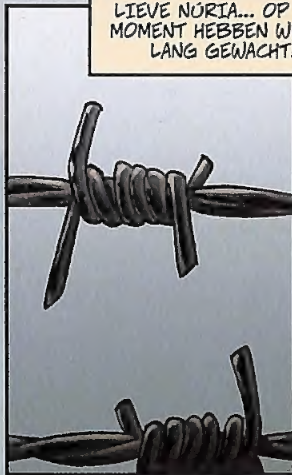

MICROBE

LE PHOTOGRAPHE DE MAUTHAUSEN

DE FOTOGRAAF VAN MAUTHAUSEN
Vertaling: James Vandermeersch
Eerste druk: 2019 © Uitgeverij Microbe
info@microbestrips.be / www.microbestrips.be

ISBN 9789492621450
D/2019/14.118/01

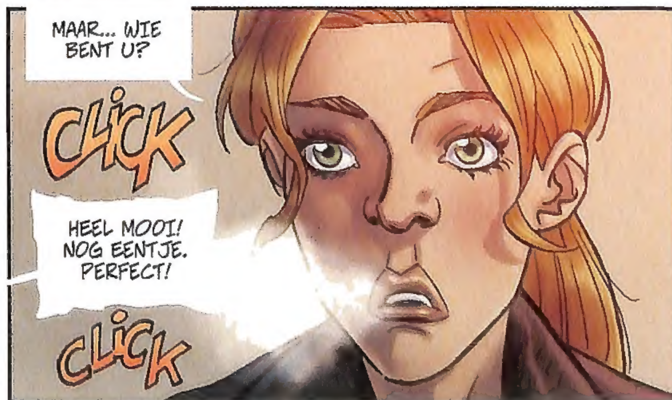

* Alle woorden met een sterretje worden verklaard in het lexicon op pagina 2.

LATEN WE KENNISMAKEN BIJ EEN KOP KOFFIE...

AH... BEN JE ER ZO EENTJE?

IK WEET ZEKER DAT IK ER NIET "ZO EENTJE" BEN, SEÑORITA...
JA, WEL... DAT ZEGGEN ZE ALLEMAAL! WAAROM ZOU JIJ ANDERS ZIJN?

AHA! WEL, IK BEN REPORTER. IK WAS OOK OORLOGSFOTOGRAAF. IK ZING, SPEEL GITAAR EN HEB HET LICHAAM VAN EEN GRIEKSE GOD. WAT WIL JE NOG MEER?

JE ZULT TOCH NIET OPGEVEN, HÈ, GRIEKSE GOD?
NEE. DAT DOE IK NOOIT!
GOED DAN. HOE HEET JE?

LUISTER GOED... IK HEET FRANCISCO, FRANCESC, FRANZ, FRANCIS, FRANK, FRANÇOIS EN... KUCH... PACO.
HA! HA! HA! JA HOOR...

EN, FRANCISCO, GA JE NAAR SPANJE?
IK WIL... KUCH!

... WEL... KUCH... MAAR IK WACHT OP IEMAND.
IEMAND? EEN MEISJE?

JA.
EN IS ZE MOOI?
BLOEDMOOI. KUCH!
JONG?
ZOALS JIJ.
VIND JE HAAR LEUK?

IK HOU ZIELSVEEL VAN HAAR.
IK SNAP HET AL. VIND MAAR IEMAND ANDERS, ZAK!
E CAFE

HÉ! WEES NIET ZO HARD! HET IS M'N ZUS.
NÚRIA HEET ZE.

JE ZUS... O! HET SPIJT ME, FRANCISCO!

IK... IK HEET MARIANNE. KOM JE EENS LANGS MET NÚRIA?
MIS-SCHIEN...

KOOF
KOOF!
KOOF

GAAT HET WEL MET JE?

OF HET GING?
KOOOF
KOF
KOF
KOOOF
KOOF

HET GING AL VEEL BETER DAN EEN TIJDJE GELEDEN...

MAUTHAUSEN, OOSTENRIJK, 27 JANUARI 1941.

KA-TAKA-TAKA-TAKA...
SSKKREEEEEEE

NA VIER DAGEN REIZEN BEREIKTEN WE ONZE BESTEMMING.

RAUS!!

NADAT WE SPANJE ONTVLUCHT WAREN, WERDEN WE OPGESLOTEN IN LE VERNET, EEN KAMP... TOEN WAREN AL DUIZENDEN MENSEN DOOD.

PAPA? WAAR ZIJN WE?

RAUS! SCHNELL, SPANIAKER!"

IN LE VERNET WAREN DE FRANSEN HUN LEUZE "VRIJHEID, GELIJKHEID, BROEDERLIJKHEID" SNEL VERGETEN.

RAUS! RAUS! SPANIAKER!

WAF! GRR! WAF! WAF!

ICH SAGTE "RAUS"! "ERUIT!" ZEI IK!

MAAR DA'S EEN ANDER VERHAAL.

AH! PAPA!

NADAT WE NAAR SEPTFONDS WERDEN GEBRACHT, GINGEN WE "VRIJWILLIG" BIJ DE 28STE CTE* VAN HET FRANSE LEGER IN DE VOGEZEN, WAAR WE DOOR DE DUITSERS GEVANGEN WERDEN GENOMEN.

OPSTAAN, LEEGLOPERS! VORM VIJF RIJEN! EN SNEL EEN BEETJE!

PAPA? PAPA? WAAR BEN JE?

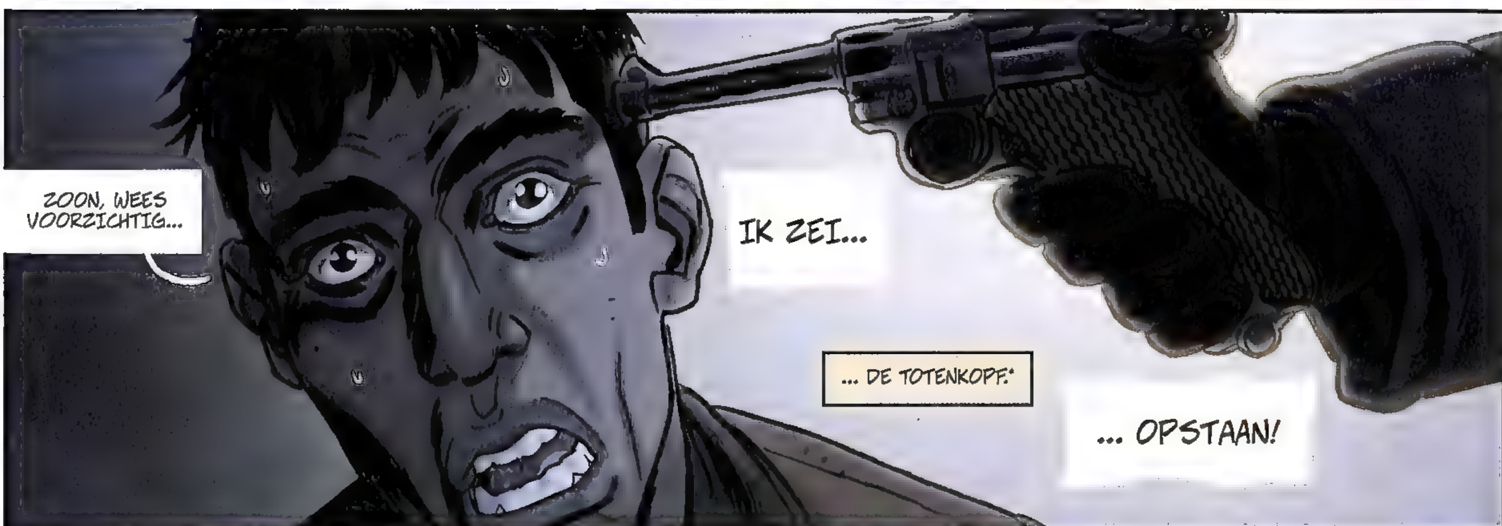
DAARNA WERDEN WE OPGESLOTEN IN HET FRONTSTALAG* 140 IN BELFORT EN LATER IN HET STALAG XI-B VAN FALLINGBOSTEL.

WE WAREN KRIJGSGEVANGENEN IN HANDEN VAN DE WEHRMACHT.* DAT VIEL AL BIJ AL NOG MEE... MAAR TOEN KWAMEN WE IN HANDEN VAN DE SS TERECHT.

PAPA! PAPA! HIERHEEN!
WE KENDEN DE SS NIET.

MATEU!
MAAR DAT ZOU SNEL VERANDEREN...

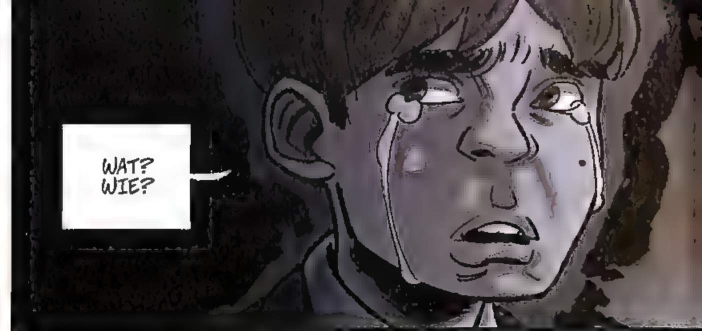

KIJK UIT, PAPA!
WE BEGREPEN AL GAUW WAAROM ER OP HUN INSIGNE EEN DOODSHOOFD MET TWEE BOTTEN STOND...

ZOON, WEES VOORZICHTIG...
IK ZEI...
... DE TOTENKOPF*
... OPSTAAN!

BANG

PAPAAA!!!

NEE! NEE!
SST! WEES STIL!
WAAR BEN JE MEE BEZIG?
STRAKS SCHIETEN ZE ONS NEER!

WAT? WIE?

HET SPIJT ME, MAAR WE KUNNEN NIETS DOEN. HOU
JE RUSTIG EN BLIJF DICHT BIJ MIJ.
VOORUIT! MARS! INGERUKT!

IN DIE VIER DAGEN LIETEN VELEN HET LEVEN.

DE EERSTEN VAN 'N LANGE LIJST.

IN DE NACHT...

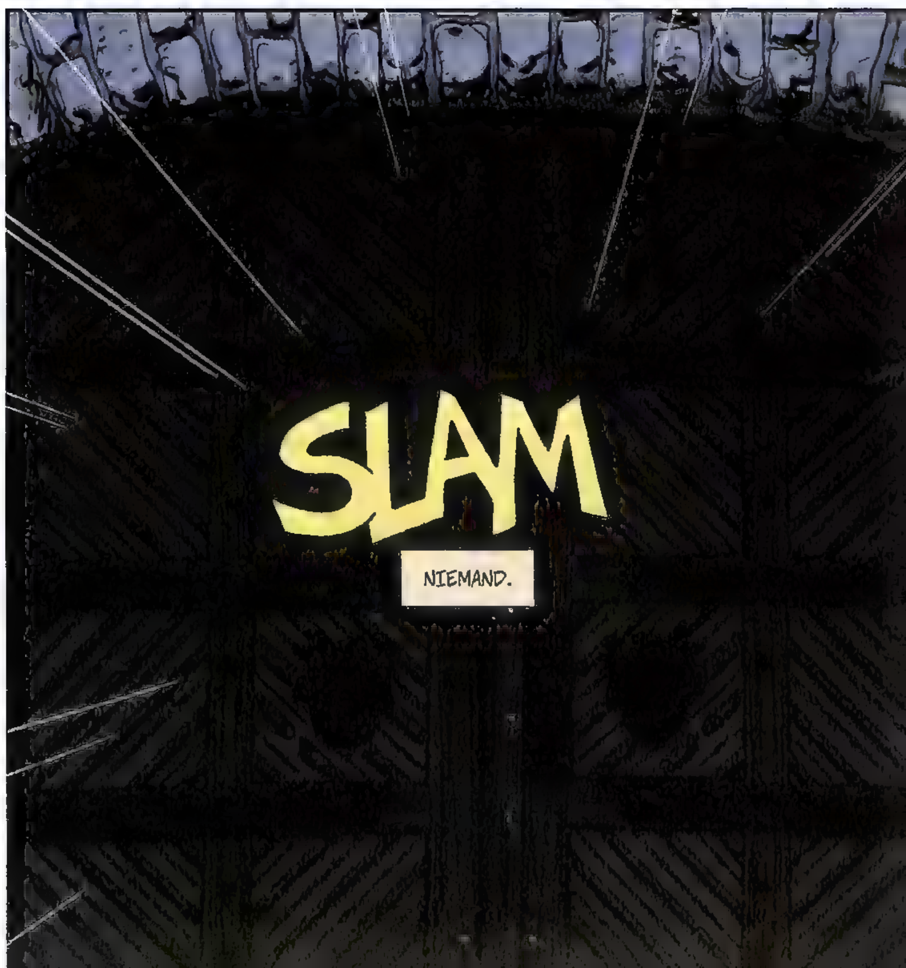

... DOORKRUISTEN WE HET DORP MAUTHAUSEN. DE INWONERS MOETEN ONS GEHOORD HEBBEN.

ER WACHTTE ONS EEN TRIEST LOT.

DAT BEELD ZOU ONS VOOR EEUWIG BIJBLIJVEN.

KL MAUTHAUSEN.

EEN CATEGORIE 3-KAMP, VOORBEHOUDEN VOOR DE, VOLGENS HEYDRICH, "QUASI VERLOREN" GEVANGENEN.

NIEMAND KWAM ER LEVEND BUITEN.

SLAM
NIEMAND.

TOEN BEGON HET "FEEST". WE MOESTEN UREN IN DE KOU BLIJVEN STAAN. ALS ÉÉN VAN ONS BEWOOG, WERD DIE NAAR DE KLAGEMAUER* GEBRACHT.

WE LEERDEN DE KAPO'S* KENNEN. DE BIJNAAM VAN DE EERSTE KAPO WAS "KING KONG"...

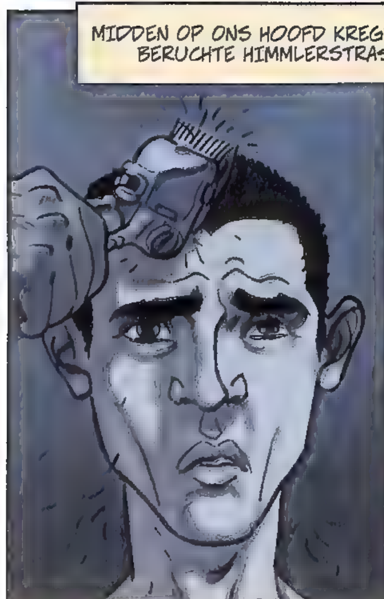
IN FORMATIE!

IK ZEI DAT JE STIL MOEST STAAN, SLAPPELING!

WE ZATEN MET 800 MAN IN BARAKKEN VOORZIEN OP 300 MENSEN, ZONDER VERWARMING OF LAKENS. EN DE RAMEN BLEVEN 'S NACHTS OPEN STAAN.

RUHE! STILTE! IK ZEI: "STILTE!"

DIE NACHT BELOOFDE IK MEZELF DAT MATEU EN IK HET KAMP LEVEND ZOUDEN VERLATEN... ZODAT IK JE TERUG ZOU ZIEN, NÚRIA!

DE SS GAF ONS ELK EEN TAAK. IK HAD ENKELE WOORDEN DUITS GELEERD IN HET STALAG EN WAAGDE M'N KANS ALS VERTALER.

ICH BIN FRANZ. IK BEN FRANS. I AM FRANK. SOC FRANCESC. SOY FRANCISCO BOIX. 5185.

M'N BELOFTE HOUDEN WERD MOEILIJK, WANT IK WERD VAN MATEU GESCHEIDEN.

EN OOK M'N WERK VIEL NIET MEE. IK MOEST NAAR DE "WIENER GRABEN".*

186 ONGELIJKE TREDEN, GEBOUWD DOOR DE EERSTE SPAANSE GEVANGENEN VAN DE STRAFKOMPANIE.* DE VEROORDEELDEN MOESTEN MET STENEN ZEULEN TOT ZE VAN UITPUTTING STIERVEN.

DAT WAS HET DOMEIN VAN SPATZENEGGER. HIJ WERD "DE VAMPIER" GENOEMD DOOR ZIJN DORST NAAR MENSELIJK BLOED.

DAAR VOND JE OOK DE "FALLSCHIRMSPRINGERWAND*",* WAAR ELKE DAG MENSEN AF WERDEN GEDUWD... ELKE DAG!

... EN ANDEREN UIT WANHOOP AF SPRONGEN.

MIJN JOB BESTOND ERUIT HET GEBLAF VAN DE DUITSERS TE VERTALEN IN HET SPAANS. IK DEED HET NIET GRAAG, MAAR DEED HET WEL OP MIJN MANIER.

ZEG 'M DAT HIJ EEN STOMME COMMUNIST IS! ALS HIJ NIET WERKT, SLA IK 'M DOOD!

VERTAAL!

<STA OP, MAN! STA OP OF DIE ROTZAK MAAKT JE AF! JE KUNT 'T! KOM OP!>*

SOMS WAREN MIJN LANDGENOTEN COMPLEET UITGEPUT...

BANG!

IN AUSCHWITZ WERD GAS GEBRUIKT, IN MAUTHAUSEN WAS HET "VERNICHTUNG DURCH ARBEIT".**

IK WILDE MIJN LANDGENOTEN HELPEN, MAAR BESEFTE DAT IK ZO SNEL MOGELIJK UIT DIE GROEVE WEG MOEST ALS IK ER NIET WOU STERVEN.

EN OP EEN DAG... EEN INCIDENT...

SPANIAKER!

IK BEN JE KOTSBEU, VUILE BASTAARD!

IK WEET NOG STEEDS NIET WAAROM, MAAR IK BEN TUSSENGEKOMEN.

* <In het Spaans>
** Uitroeiing door arbeid.

NUTTELOZE HOND!

WIE DURFT...

<VOORUIT! STA OP, KEREL!>
<MAAR... WAAROM ZOU IK?!>

<LUISTER GOED! ZODRA IK JE SLA, REN JE ERVANDOOR, GOED?>
<MAAR... IK... IK KAN NIET MEER...>

WAT BEN JE...?

<BETER 'N VUISTSLAG DAN 'N KOGEL! TOCH?>
<GOED DAN...>

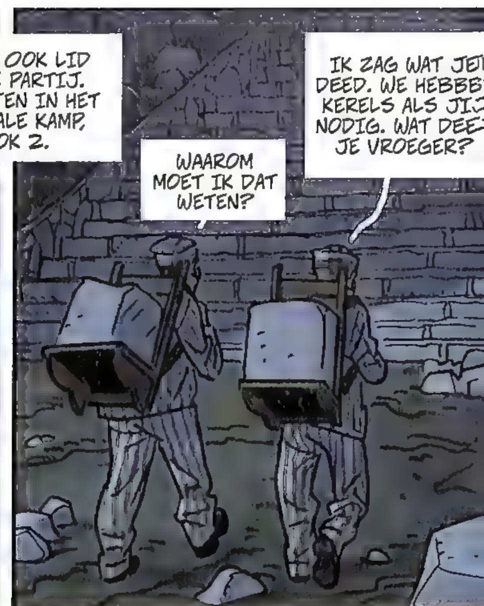

<'T SPIJT ME!>

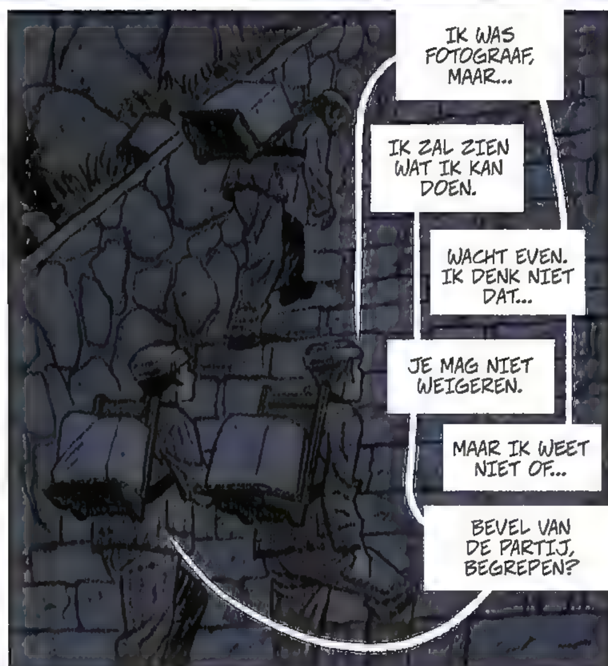

ACHTERLIJKE SPANJAARDEN...
<DAT WAS NIPT. BEDANKT.>

<GRAAG GEDAAN.>
AAN HET WERK, JULLIE TWEE!

PSST! HÉ! HIER! NEEM EEN STEEN!

BEN JE ANARCHIST OF COMMUNIST?
COMMUNIST, JSU* VAN BARCELONA.
MOOI. VOLG ME.
IK BEN OOK LID VAN DE PARTIJ. WE ZITTEN IN HET CENTRALE KAMP, BLOK 2.

WAAROM MOET IK DAT WETEN?
IK ZAG WAT JE DEED. WE HEBBE KERELS ALS JIJ NODIG. WAT DEE JE VROEGER?

IK WAS FOTOGRAAF, MAAR...
IK ZAL ZIEN WAT IK KAN DOEN.
WACHT EVEN. IK DENK NIET DAT...
JE MAG NIET WEIGEREN.
MAAR IK WEET NIET OF...
BEVEL VAN DE PARTIJ, BEGREPEN?

IK HEB DUS GEEN KEUS...
WIE VAN ONS WEL?

HIJ HAD GELIJK.

WE HADDEN GEEN KEUS...

... NOCH 'N KANS OM DIT TE OVERLEVEN.

ENKELE DAGEN LATER MOEST IK NAAR BLOK 2...

DAAR WOONDEN DE PROMINENTEN ONDER DE GEVANGENEN. KOKS, KAPPERS, SECRETARISSEN, TECHNIEKERS... ZE HADDEN EEN AANTAL PRIVILEGES DANKZIJ HUN BEROEP.

ER WAREN VEEL SPANJAARDEN BIJ, DIE BIJ DE EERSTEN WAREN DIE HET KAMP BEREIKTEN.
EN DIE PROBEERDEN HUN LANDGENOTEN TE HELPEN.

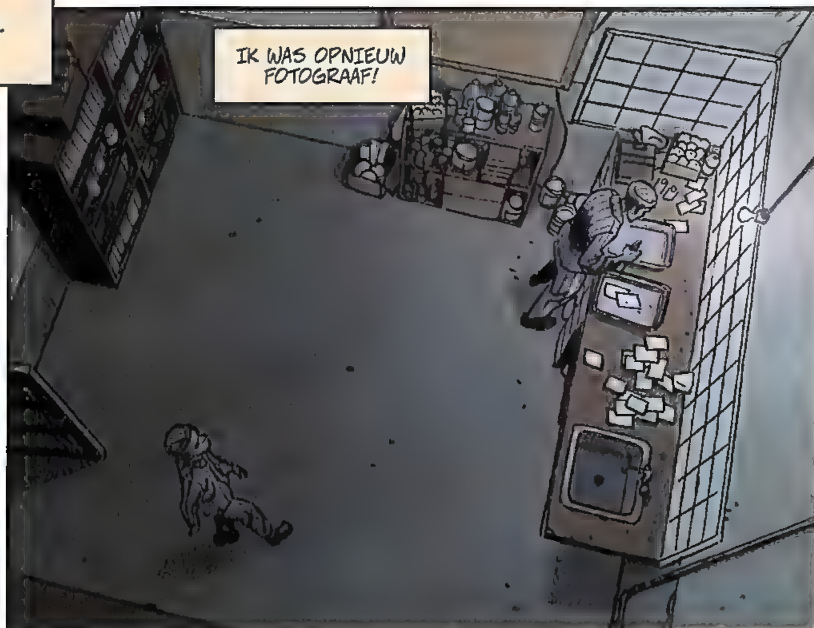

DIT WAS OOK HET GEHEIME HK VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ. IK LEERDE ER CARLOS KENNEN, HUN LEIDER.
WELKOM IN BLOK 2, CATALAANSE KAMERAAD.

DE SFEER WAS ER BETER. ZE "ORGANISEERDEN" DE GOEDEREN- EN VOEDSELVERDELING, EN ZE HADDEN VERTROUWEN IN HUN OVERLEVINGSKANSEN.

ZE GEBRUIKTEN HET CORRUPTE SYSTEEM OM GUNSTEN TE VERKRIJGEN EN SPANJAARDEN OP SLEUTELPOSTEN TE ZETTEN.

EN ZE MAAKTEN PLEZIER EN ZONGEN, ZOALS ENKEL ECHTE SPANJAARDEN DAT KUNNEN. VOOR HET EERST SINDS MIJN AANKOMST WAS IK WEER FRANCISCO.

BOVENDIEN KREEG IK EEN VAN DIE BENIJDENSWAARDIGE JOBS. IK GING AAN DE SLAG BIJ DE ERKENNUNGSDIENST.*

IK WAS OPNIEUW FOTOGRAAF!

IK ONTMOETTE ER ROVIRA UIT ANDALUSIË, 'N EX-KOMIEK EN FLAMENCODANSER. DE GRAPJAS VAN HET KAMP!
PACO, IK WED DAT JE 'N LEUGENAAR BENT EN NOG NOOIT 'N FOTOTOESTEL HEBT VASTGEHOUDEN!
EN JIJ HEBT NIET GELOGEN OM HIER TE KUNNEN WERKEN?
HA! HA! HA! DIE ZIT! KOM, IK LAAT JE DE DOKA ZIEN.
S 3149

DE IDENTIFICATIEDIENST WAS VEEL MEER DAN EEN FOTOLAB.

HET STOND TEN DIENSTE VAN DE GESTAPO EN MOEST OFFICIEEL DE GEVANGENEN BIJ AANKOMST IDENTIFICEREN, ZOALS IK ZELF HAD ERVAREN.

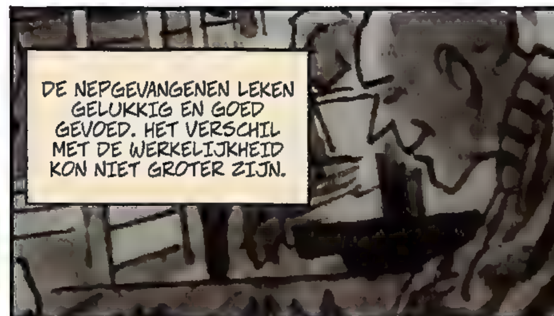

DE SS'ERS LIETEN ER HUN EIGEN FOTO'S ONTWIKKELEN DIE ZE NAAR HUN LIEFJES OPSTUURDEN.

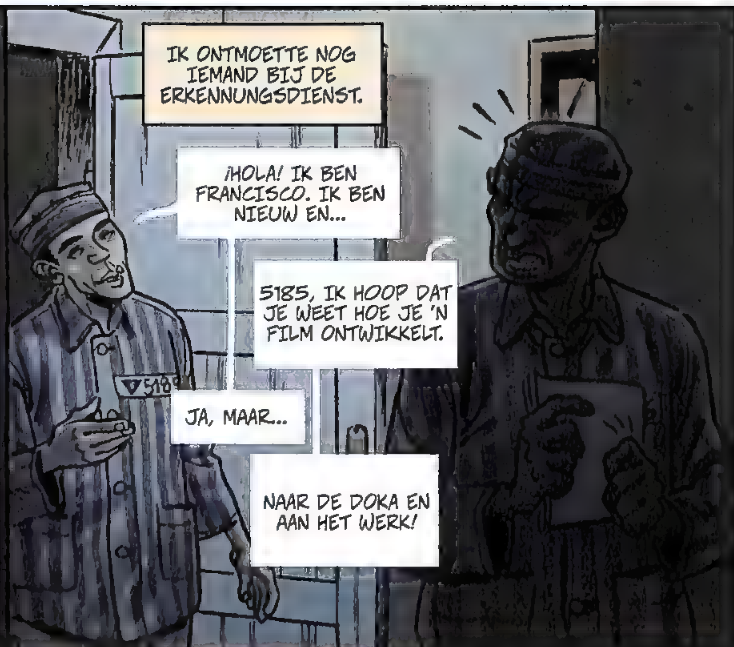

HET MOCHT EIGENLIJK NIET, MAAR TOCH MOESTEN WIJ HUN PRIVÉFOTO'S MAKEN EN ONTWIKKELEN.

EN DIE FOTO'S GEBRUIKTEN ZE VOOR PROPAGANDA.

ZE LIETEN DE BUITENWERELD GELOVEN DAT HET GOED TOEVEN WAS IN DE KAMPEN.

ONZE FOTO'S VERSCHENEN ZELFS IN DE FOLDERS DIE DE NAZI'S NAAR DE FABRIEKEN EN GROEVEN STUURDEN.

DE NEPGEVANGENEN LEKEN GELUKKIG EN GOED GEVOED. HET VERSCHIL MET DE WERKELIJKHEID KON NIET GROTER ZIJN.

IK ONTMOETTE NOG IEMAND BIJ DE ERKENNUNGSDIENST.
¡HOLA! IK BEN FRANCISCO. IK BEN NIEUW EN...
5185, IK HOOP DAT JE WEET HOE JE 'N FILM ONTWIKKELT.
JA, MAAR...
NAAR DE DOKA EN AAN HET WERK!

MORENO WAS EEN VREEMDE MAN, 'N ZWIJGZAAM, TRIEST TYPE. VOLGENS SOMMIGEN WAS HIJ BANG.
S 5185

HIJ WAS ALTIJD ALLEEN EN WERKTE CONSTANT DOOR. HIJ LEEFDE VOOR ZIJN WERK.

MAAR IK MERKTE AL SNEL DAT ER IETS NIET KLOPTE.

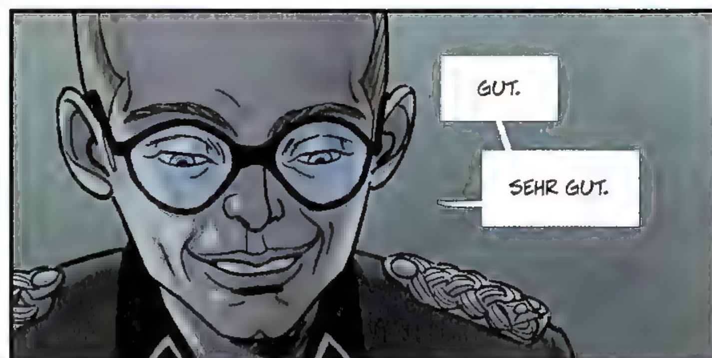

HIJ MOEST "SPECIALE FILMS" ONTWIKKELEN, DIE NIEMAND IN HET LAB TE ZIEN KREEG.

OP EEN DAG ONTMOETTE IK MIJN OVERSTE.
BEN JIJ 5185?

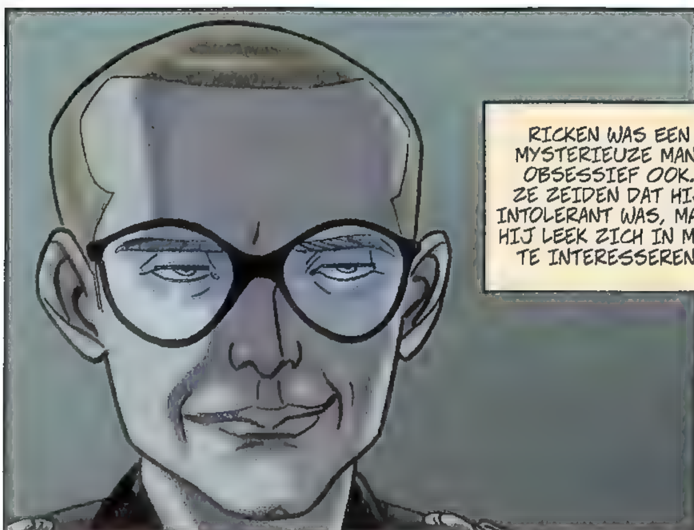

PAUL RICKEN, EEN EX-PROFESSOR DIE IETS VAN FOTOGRAFIE AFWIST...
IK GELOOF DAT DIT JOUW WERK IS.
JAWOHL, OBER-SCHARFÜHRER.
JE HEBT TALENT.
NEEM ME NIET KWALIJK, OBERSCHARFÜHRER?

VERGELEKEN MET DE ANDERE SS'ERS – ECHTE ANALFABETEN – WAS RICKEN EEN BELEZEN MAN DIE ZICHZELF ALS KUNSTKENNER ZAG.
DE ANDEREN ZIJN VULGAIRE AMATEURS. BEN JE 'N PROFESSIONEEL?
ALS KIND HIELP IK MIJN VADER. DAARNA WERKTE IK 'N TIJD VOOR EEN KRANT, OBERSCHARFÜHRER.
5185

WERKTE JE AL MET EEN LEICA?
IK MOCHT ER OOIT EEN LENEN. 'T IS EEN MAKKELIJK TOESTEL.
LUKKEN DE ONTWIKKELINGEN AL GOED?
HET GAAT AL VLOTTER.

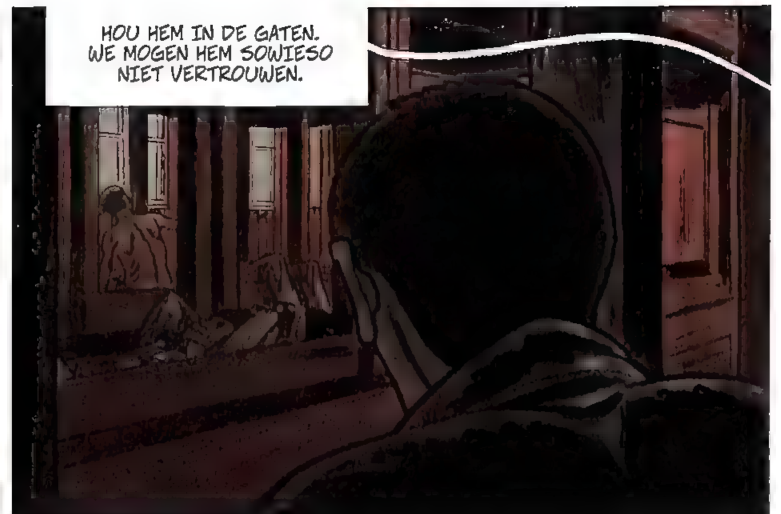

GUT.
SEHR GUT.

IK STOND PERPLEX.

RICKEN WAS EEN MYSTERIEUZE MAN, OBSESSIEF OOK. ZE ZEIDEN DAT HIJ INTOLERANT WAS, MAAR HIJ LEEK ZICH IN MIJ TE INTERESSEREN.

IK ZAL JE WERK GOED OPVOLGEN. BOEK JE VOORUITGANG, DAN HEB IK MISSCHIEN EEN VOORSTEL VOOR JE.

IK VERTELDE CARLOS OVER MORENO'S GEDRAG. EN OOK HIJ WAS GEÏNTRIGEERD.
VREEMD... MAAR OF HET ERNSTIG IS...

HOU HEM IN DE GATEN. WE MOGEN HEM SOWIESO NIET VERTROUWEN.

HIJ PRAAT MET NIEMAND EN WERKT VOORTDUREND AAN DIE FILMS.
S 2896

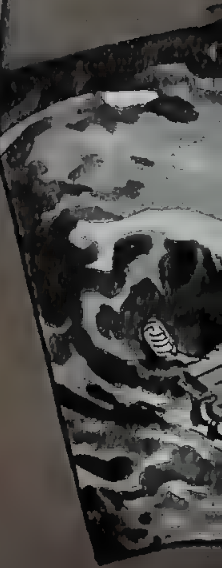

PROBEER TE ACHTERHALEN WAT HIJ UITVREET.

TWEE DAGEN LATER ZAG IK MIJN KANS.

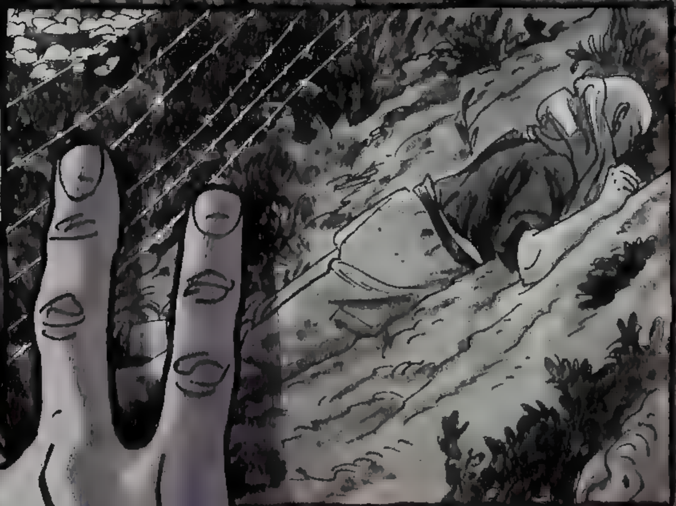

IK MOEST MEER TE WETEN KOMEN OVER DIE FOTO'S EN WAT DE IMPACT ERVAN KON ZIJN.

WAT IK VOND, SLOEG ME MET VERSTOMMING...

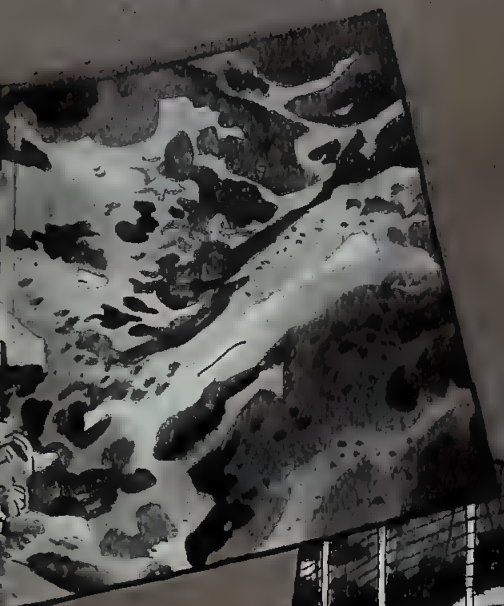
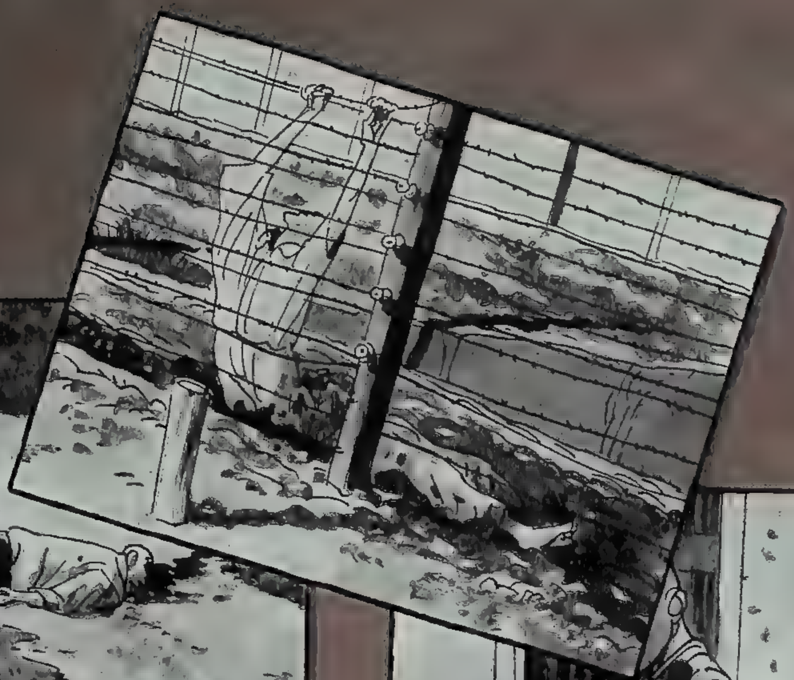

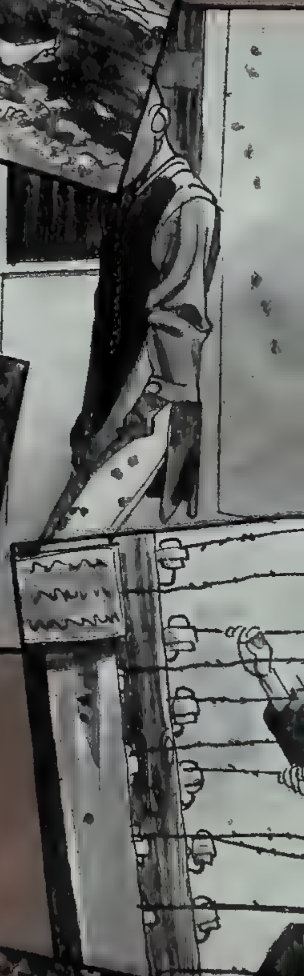

HET WAS VRESELIJK.
DE NAZI'S FOTOGRAFEERDEN DE MENSEN OOK BIJ HUN "VERTREK".

TELKENS EEN GEVANGENE "PER ONGELUK" STIERF, WERD EEN FOTO GEMAAKT EN IN DE ARCHIEVEN BEWAARD.

EN TELKENS IEMAND ILLEGAAL WERD GEËXECUTEERD OOK.
DIE ROTZAKKEN HADDEN HET GOED GEREGELD.

MAAR TWEE ZAKEN VIELEN ME OP. VEEL MOORDEN WERDEN INGESCHREVEN ALS ZELFMOORD. DE NAZI'S VERDOEZELDEN DUS HUN MISDADEN.
DAARNAAST WAREN DE FOTO'S TE PERFECT. COMPOSITIE, BELICHTING, CONTRAST...
DIT WAREN NIET ZOMAAR ARCHIEFFOTO'S. IEMAND PROBEERDE...

...DE DOOD TOT KUNST TE VERHEFFEN. WAS DAT MORENO'S GEHEIM?

HOE DAN OOK, DEZE FOTO'S GETUIGDEN VAN DE MONSTERLIJKHEDEN DIE IN MAUTHAUSEN PLAATSVONDEN EN WAREN DUS BELANGRIJK.

WAAROM IK FOTOGRAAF WILDE WORDEN?
FOTOGRAFIE WAS MIJN HOBBY TOEN IK NOG EEN KIND WAS.

MAAR TOEN DE FASCISTEN DE OORLOG IN SPANJE ONTKETENDEN, BESEFTE IK DAT FOTOGRAFIE DE WAARHEID KON ONTHULLEN.

EN ALS MENSEN STIERVEN, ZOU HUN HERINNERING BEWAARD BLIJVEN OP MIJN FOTO'S.
NAAR JULLIE BARAKKEN, ACHTERLIJKE COMMUNISTEN!

MAAR IN MAUTHAUSEN WAS FOTOGRAFIE EEN LEUGEN. WE STIERVEN NIET VOOR EEN IDEAAL, MAAR OMDAT WE NIETS BETEKENDEN.
EN TOCH KONDEN DE FOTO'S DIE IK GEVONDEN HAD, ONS VEREEUWIGEN.

WANT EEN FOTO MAAKT ONSTERFELIJK. ZELFS IN MAUTHAUSEN...

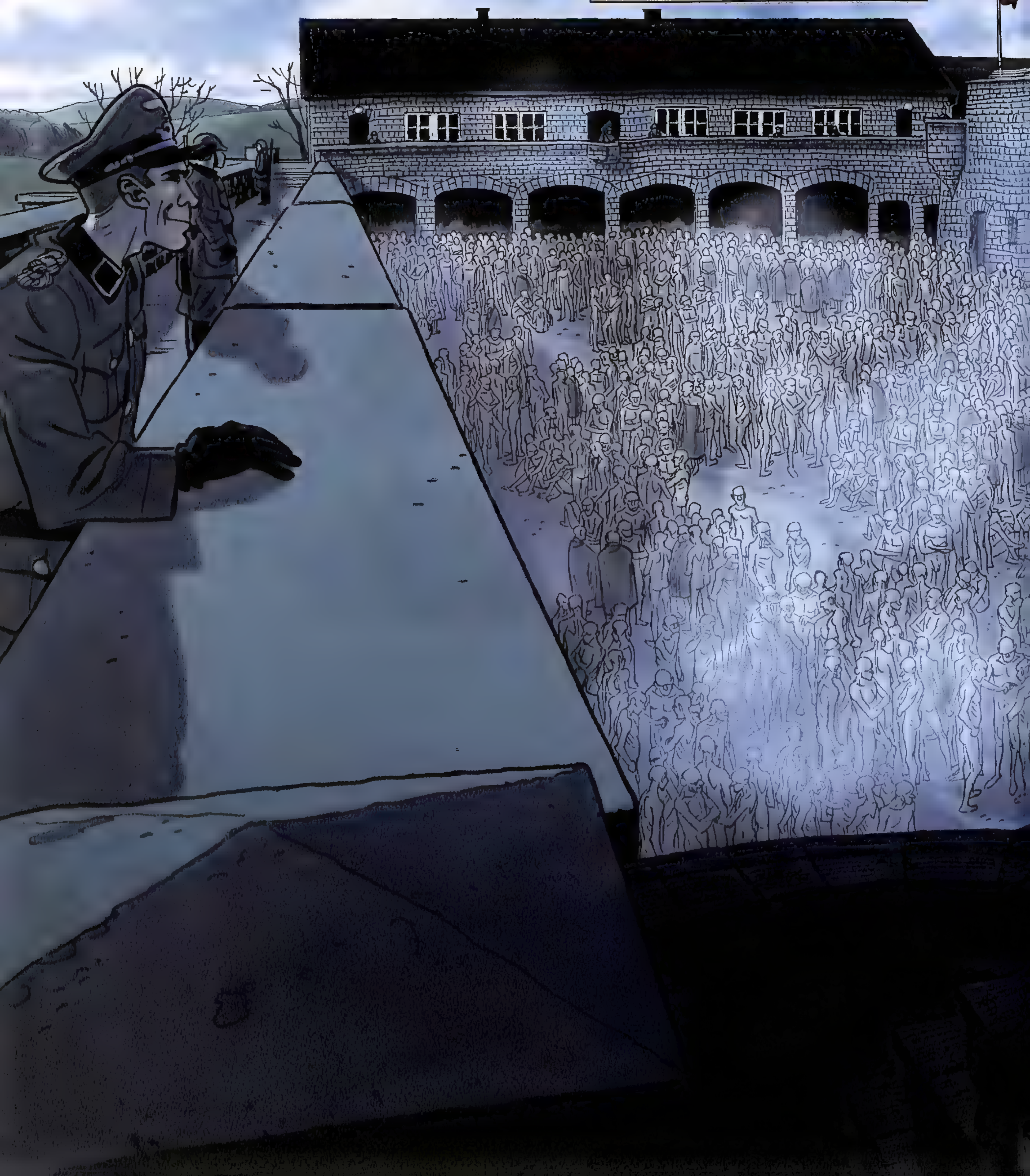

IK MOEST EEN BESLUIT NEMEN. ALS GEPRIVILEGIEERDE GEVANGENE KON IK DIE FOTO'S VERGETEN EN DIT MISSCHIEN OVERLEVEN.
MAAR DAN ZOU MIJN LEVEN EEN LEUGEN WORDEN. DE WAARHEID WAS EEN RISICO WAARD...

IK WIST WAT IK ZOU DOEN.

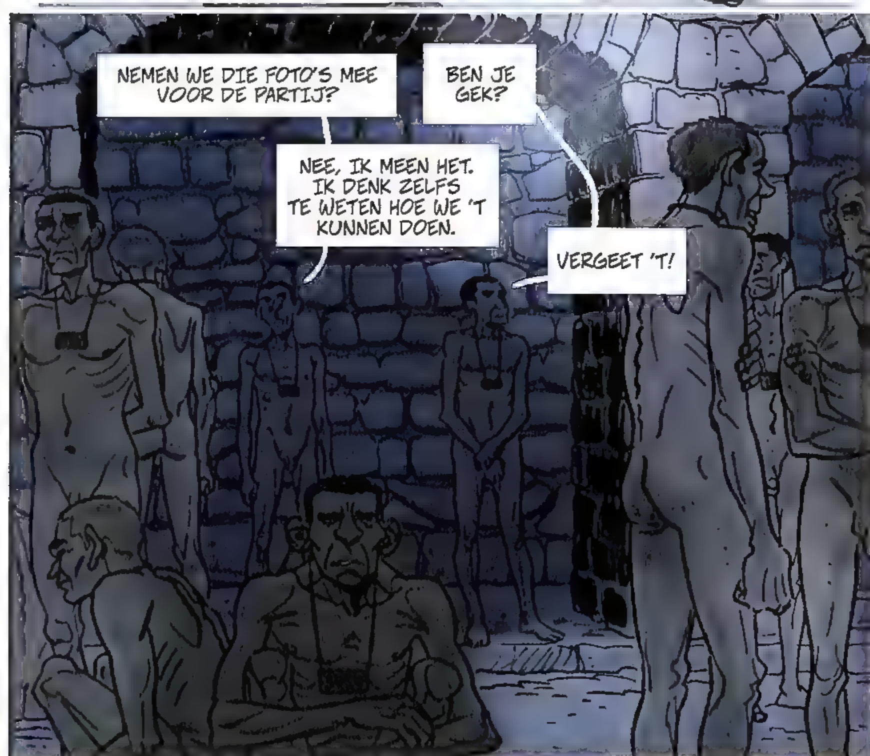
DE DATUM ZOU IK NOOIT VERGETEN: 21 JUNI 1941. DIE DAG OPENDE DUITSLAND HET OOSTFRONT EN WERD DE SOVJET-UNIE DE OORLOG VERKLAARD.

ER WAS TYFUS UITGEBROKEN IN HET KAMP EN WE ZOUDEN MASSAAL ONTSMET WORDEN...

EN DUS WERDEN 4000 GEVANGENEN OP DE GARAGENPLATZ* VERZAMELD. DE SS KON NIET IEDEREEN IN DE GATEN HOUDEN.

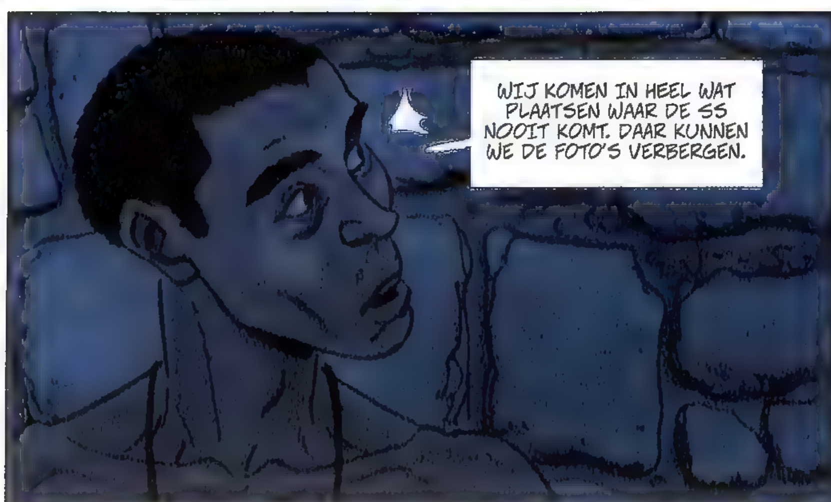
WE KONDEN DUS EEN HELE DAG PRATEN, PLANNEN EN SAMENZWEREN. DIE DAG ZOU ONZE LEVENS VERANDEREN...

NEMEN WE DIE FOTO'S MEE VOOR DE PARTIJ?
BEN JE GEK?
NEE, IK MEEN HET. IK DENK ZELFS TE WETEN HOE WE 'T KUNNEN DOEN.
VERGEET 'T!

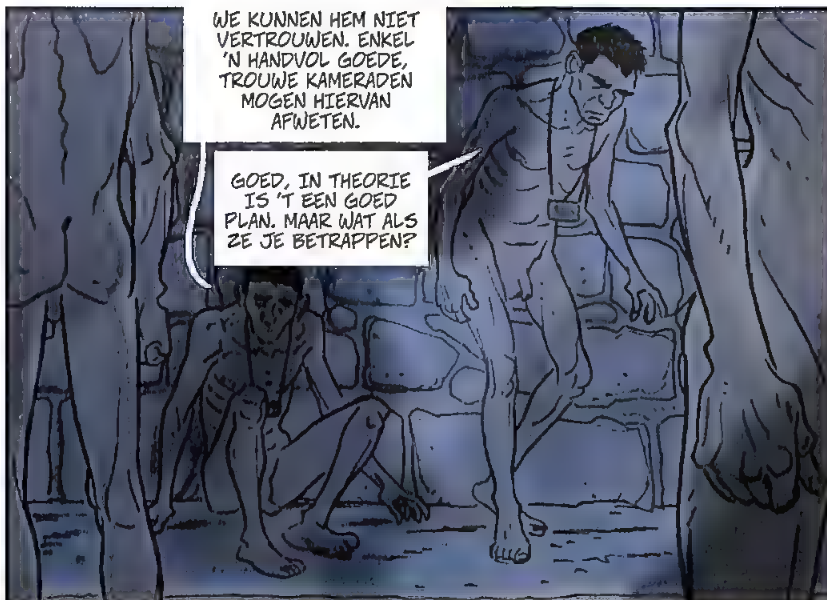
LUISTER, WIJ KLASSEREN DE NEGATIEVEN. WE KUNNEN ZE NOG EENS AFDRUKKEN.
WELK NUT DENK JIJ DAT DIE FOTO'S HEBBEN?

DIE FOTO'S BEWIJZEN DAT DE SS MISDADEN BEGAAT.
EN DAN? MOCHT JE 'T NOG NIET WETEN, 'T IS OORLOG. EN DAN GEBEUREN ZO'N DINGEN.

IK DENK DAT HET HK IN MOSKOU DIE FOTO'S VOOR PROPAGANDA KAN GEBRUIKEN.

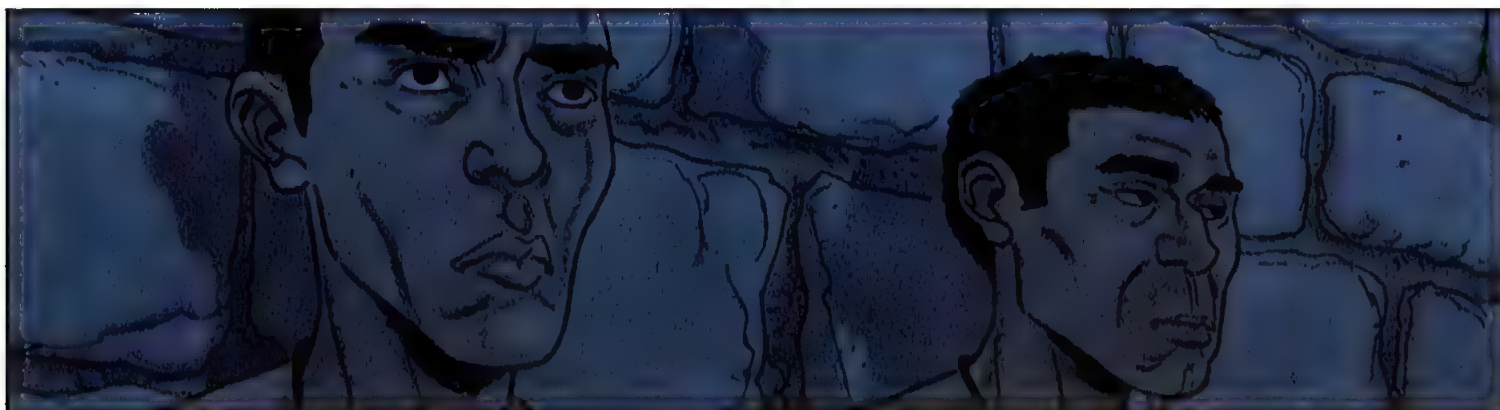
GOED, IK LUISTER.
ELKE FOTO WORDT VIJF KEER AFGEDRUKT.

WIJ KOMEN IN HEEL WAT PLAATSEN WAAR DE SS NOOIT KOMT. DAAR KUNNEN WE DE FOTO'S VERBERGEN.

JE MEENT HET DUS ECHT! HEB JE DIT MET MORENO BESPROKEN?

WE KUNNEN HEM NIET VERTROUWEN. ENKEL 'N HANDVOL GOEDE, TROUWE KAMERADEN MOGEN HIERVAN AFWETEN.
GOED, IN THEORIE IS 'T EEN GOED PLAN. MAAR WAT ALS ZE JE BETRAPPEN?

JE WEET BEST WAT ONS DAN TE WACHTEN STAAT. DAN VALLEN ER DODEN... MISSCHIEN STERFT IEDEREEN WEL. OF WE RAKEN ONZE PRIVILEGES KWIJT. IS HET DAT WEL WAARD, CATALAAN?

DAAROM VRAAG IK TOESTEMMING AAN DE PARTIJ. ALS ER OOK MAAR ÉÉN VAN ONS OVERLEEFT DIE DIE FOTO'S KAN VERSPREIDEN, IS DIT HET RISICO WAARD.

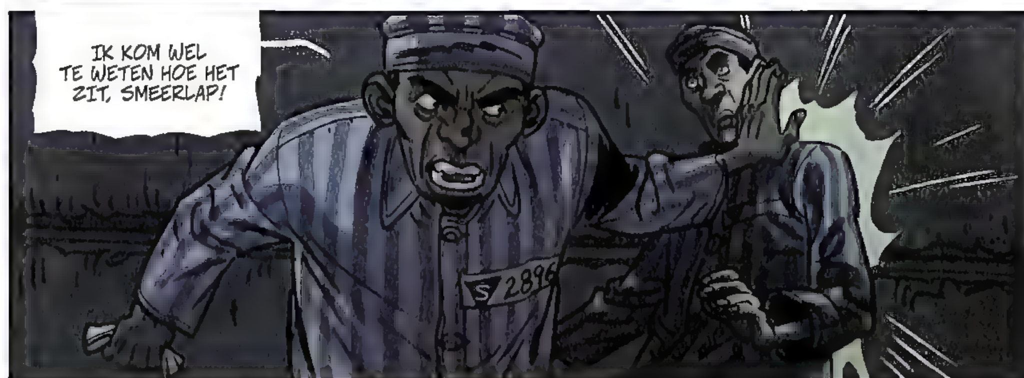
IK WEET DAT 'T GEWAAGD IS, MAAR KIJK OM JE HEEN... WE ZIJN AL DOOD.

DE PARTIJ BEVEELT DE COMMUNISTISCHE ZAAK TE VERDEDIGEN EN DE VIJAND TE BESTRIJDEN. JE HEBT HUN TOESTEMMING.

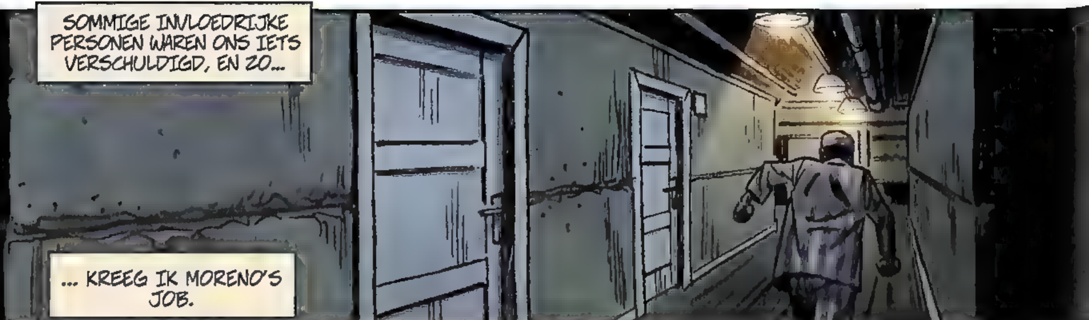
MAAR PRAAT ER MET NIEMAND OVER. HOE MINDER HIERVAN WETEN, HOE MINDER RISICO HET PLAN LOOPT.
IK WAS ME BEWUST VAN HET RISICO, MAAR MOEST HET NEMEN.

WAT IS DIT? WAAROM WORD IK VERVANGEN?
WEET IK VEEL. VRAAG HET AAN RICKEN.
896

IK VIND HET VREEMD! RICKEN VERTROUWT ME BLINDELINGS. WIE KOCHT JE OM OM MIJN PLAATS TE KRIJGEN, ROTZAK?!
RASH
IK WEET NIET WAT JE BEDOELT.

IK KOM WEL TE WETEN HOE HET ZIT, SMEERLAP!
S 2896

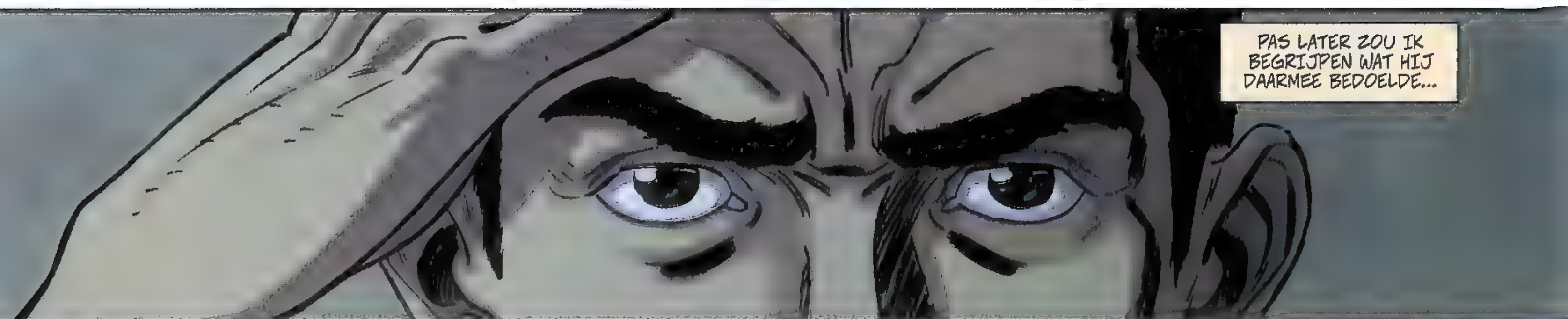

SOMMIGE INVLOEDRIJKE PERSONEN WAREN ONS IETS VERSCHULDIGD, EN ZO...
... KREEG IK MORENO'S JOB.

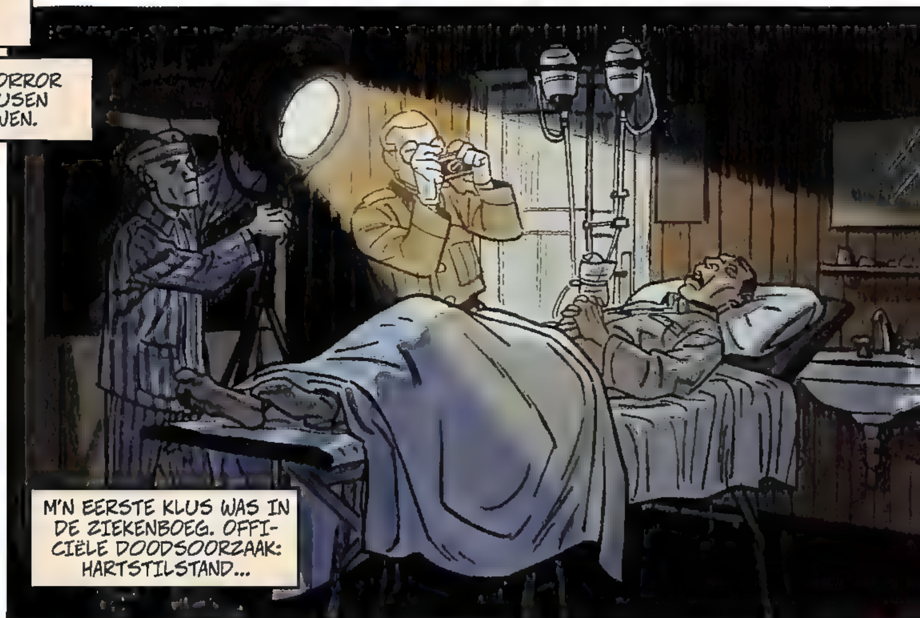

NAAST JE DAGTAAK MOET JE OOK DAG EN NACHT PARAAT STAAN.
JAWOHL, OBER-SCHARFÜHRER.

JE MOET HET MATERIAAL VERPLAATSEN, DE LICHTEN REGELEN EN DE FOTO'S ONTWIKKELEN DIE IK ZAL NEMEN. EN NIEMAND MAG HIER IETS VAN AFWETEN!
JAWOHL, OBERSCHARFÜHRER.

IK RAAD JE AAN MIJN VERTROUWEN TE WINNEN ALS JE JE NIET VOOR MIJN LENS WILT BEVINDEN.

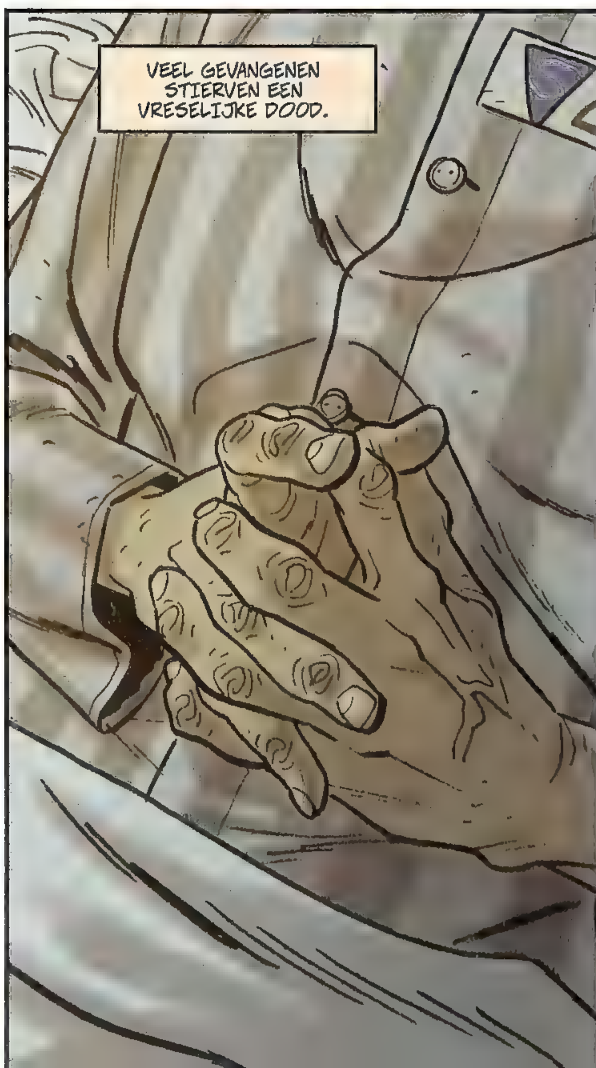

PAS LATER ZOU IK BEGRIJPEN WAT HIJ DAARMEE BEDOELDE...

DE TEERLING WAS GEWORPEN. VANAF DAN ZOU IK IN EEN NACHTMERRIE LEVEN...
IK ZOU DE WAARHEID ONTDEKKEN ACHTER DE LEUGENS VAN DE NAZI'S.
IK ZOU DE HORROR VAN MAUTHAUSEN AANSCHOUWEN.

M'N EERSTE KLUS WAS IN DE ZIEKENBOEG. OFFICIËLE DOODSOORZAAK: HARTSTILSTAND...

IN WERKELIJKHEID HAD MEN BIJ DIE MAN, NET ALS BIJ VELE ANDEREN, BRANDSTOF IN ZIJN HART GESPOTEN...

KREBSBACH EN HEIM, DE KAMPDOKTERS, EXPERIMENTEERDEN GRAAG...

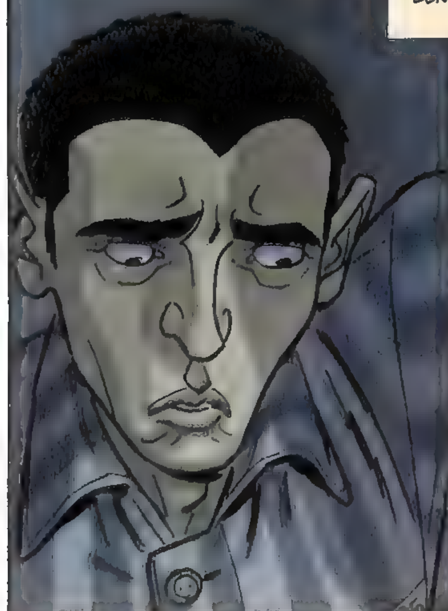

VEEL GEVANGENEN STIERVEN EEN VRESELIJKE DOOD.

RICKEN NAM ER ZIJN TIJD VOOR. DE FOTO'S MOESTEN PERFECT ZIJN.

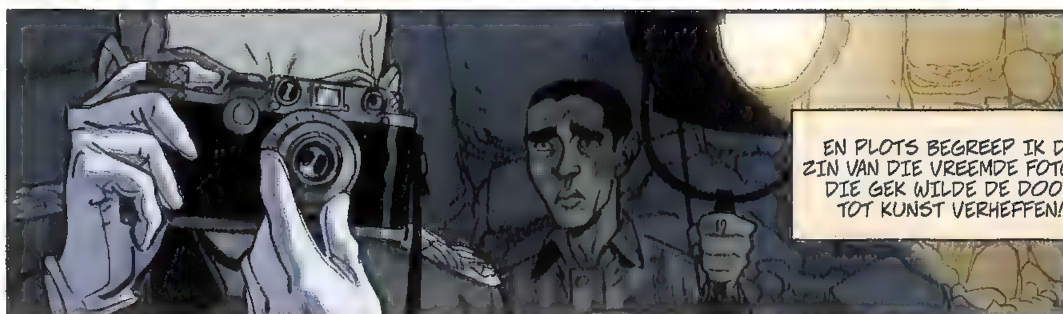

MEESTAL TROKKEN WE ENKELE KEREN PER DAG NAAR DE STEENGROEVE OM DE MANNEN TE FOTOGRAFEREN DIE DE SS VAN DE KLIF HADDEN GEGOOID.
OFFICIEEL HADDEN ZE ZELFMOORD GEPLEEGD...

OOK WIE STIERF NA EEN AFRANSELING HAD ZOGEZEGD ZELFMOORD GEPLEEGD. EN VREEMD GENOEG STELDE NIEMAND ZICH DAAR VRAGEN BIJ.

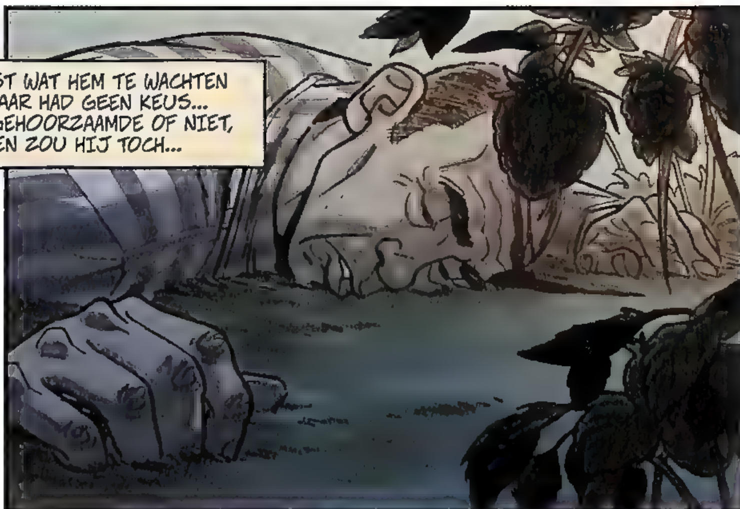

RICKEN LETTE ZO OP DE DETAILS DAT HIJ ME SOMS VROEG OM EEN LIJK TE VERPLAATSEN.

HIJ WILDE ALTIJD DE BEST MOGELIJKE BELICHTING VOOR DE FOTO'S.

IK MOEST SOMS EEN ARM OF EEN BEEN VERLEGGEN, VOOR EEN BETERE COMPOSITIE OF MOOIER EFFECT...

EN PLOTS BEGREEP IK DE ZIN VAN DIE VREEMDE FOTO'S. DIE GEK WILDE DE DOOD TOT KUNST VERHEFFEN!

DE SS'ERS HADDEN EEN APART GEVOEL VOOR HUMOR. ZE GAVEN BIJVOORBEELD EEN MAND AAN 'N GEVANGENE, OM WILDE AARDBEIEN TE GAAN PLUKKEN.

DE MAN WIST WAT HEM TE WACHTEN STOND, MAAR HAD GEEN KEUS... OF HIJ NU GEHOORZAAMDE OF NIET, STERVEN ZOU HIJ TOCH...

DEZE STERFGEVALLEN WERDEN BESCHOUWD ALS "VLUCHTPOGINGEN".

SOMMIGE GEVANGENEN MOESTEN TEGEN HET ELEKTRISCHE HEK AANLOPEN.
ANDEREN WERDEN ER PLOTS TEGEN GEDUWD, VOOR DE "GRAP".

EN SOMMIGEN LIEPEN ERTEGEN-OP UIT WANHOOP. OOK DAT WA-REN "ONTSNAPPINGSPOGINGEN".

DIE WAREN AL DOOD ALS WIJ AANKWAMEN.

BLAM BLAM BLAM BLAM BLAM

SOMS WERDEN GEVANGENEN OPGEHANGEN NA EEN VALSE BESCHULDIGING OMDAT ZE ZICH NIET LIETEN VERKRACHTEN DOOR EEN VAN DE KAPO'S.

SOMS KREGEN ZE EEN KOGEL IN DE NEK OMDAT ZE EEN AARDAPPEL HADDEN GESTOLEN.

EN SOMS MOCHTEN ZE KIEZEN. ZICHZELF BINNEN DE TIEN MINUTEN VERHANGEN...

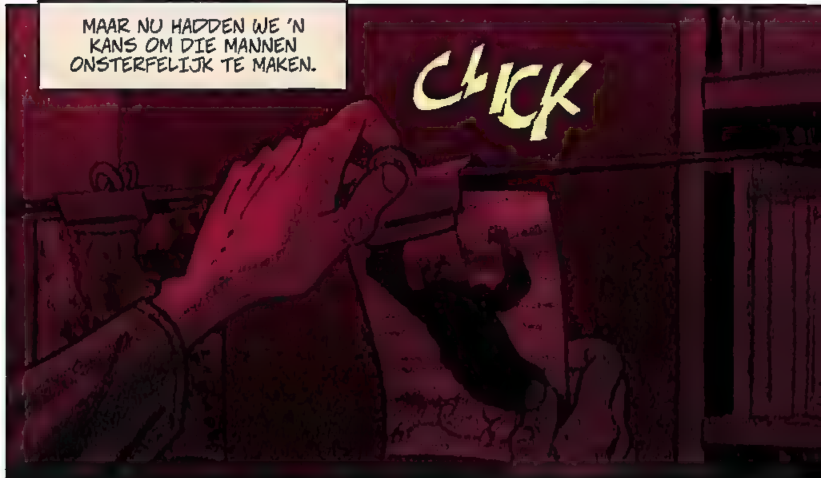

HET ENIGE LICHTPUNTJE WAS DAT IK ZO ELKE UITHOEK VAN HET KAMP KON VERKENNEN.

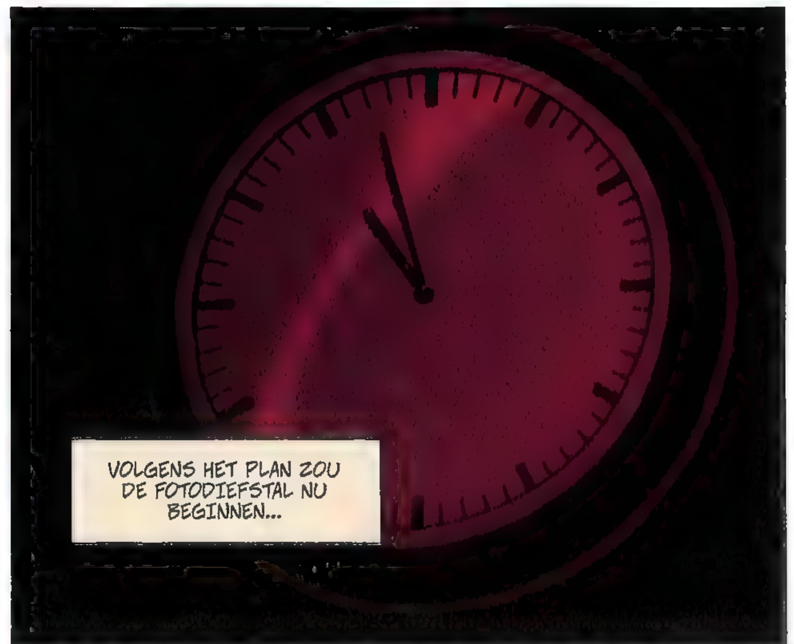

DE BEWAKERS EN DE KAPO'S HADDEN ME GEZIEN IN HET GEZELSCHAP VAN RICKEN, WAARDOOR IK ME VRIJER KON BEWEGEN.

IK KREEG HONDERDEN, DUIZENDEN LIJKEN TE ZIEN, WAARONDER DIE VAN VRIENDEN EN LANDGENOTEN.

MAAR NU HADDEN WE 'N KANS OM DIE MANNEN ONSTERFELIJK TE MAKEN.
CLICK

EN WE HADDEN 'N WAPEN OM DE LEUGENS VAN DE NAZI'S TE ONTHULLEN...

DE WAARHEID...

VOLGENS HET PLAN ZOU DE FOTODIEFSTAL NU BEGINNEN...

K-TAK TIK-TAK TIK-TAK TIK-TAK TIK-TAK TIK-TAK TIK-TA

DE HELE OPERATIE BEGON IN HET ARCHIEF.

DAT WAS DE ENIGE KAMER VAN DE ERKENNUNGSDIENST DIE MET 'N VENTILATIELUIK WAS UITGERUST.

TIK-TAK TIK-TAK TIK-TAK

DE TIMING MOEST JUIST ZIJN.

OP DE MINUUT.

BENITO WAS DE EERSTE DIE 'N OMSLAG KREEG.

HIJ MOEST ELKE DAG DE ZAKKEN MET DE WAS OPHALEN.

GEEN ENKELE SS'ER KWAM IN DE WASPLAATS OMDAT HET ER STONK NAAR ONTSMETTINGSMIDDEL EN CHEMISCHE PRODUCTEN...

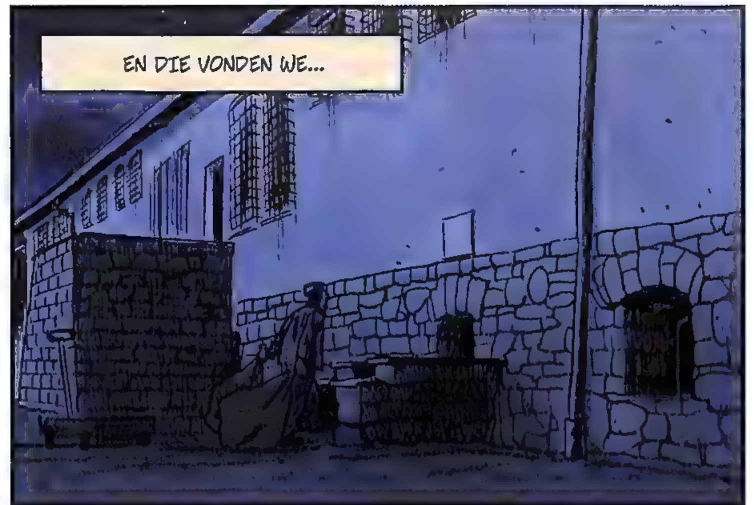
EN UIT ANGST VOOR LUIZEN EN DYSENTERIE...
1574

EN TOCH WAS HET NIET DE VEILIGSTE PLEK.

BOVENDIEN WAS HET ER ERG VOCHTIG. WE HADDEN 'N BETERE PLEK NODIG.

1574

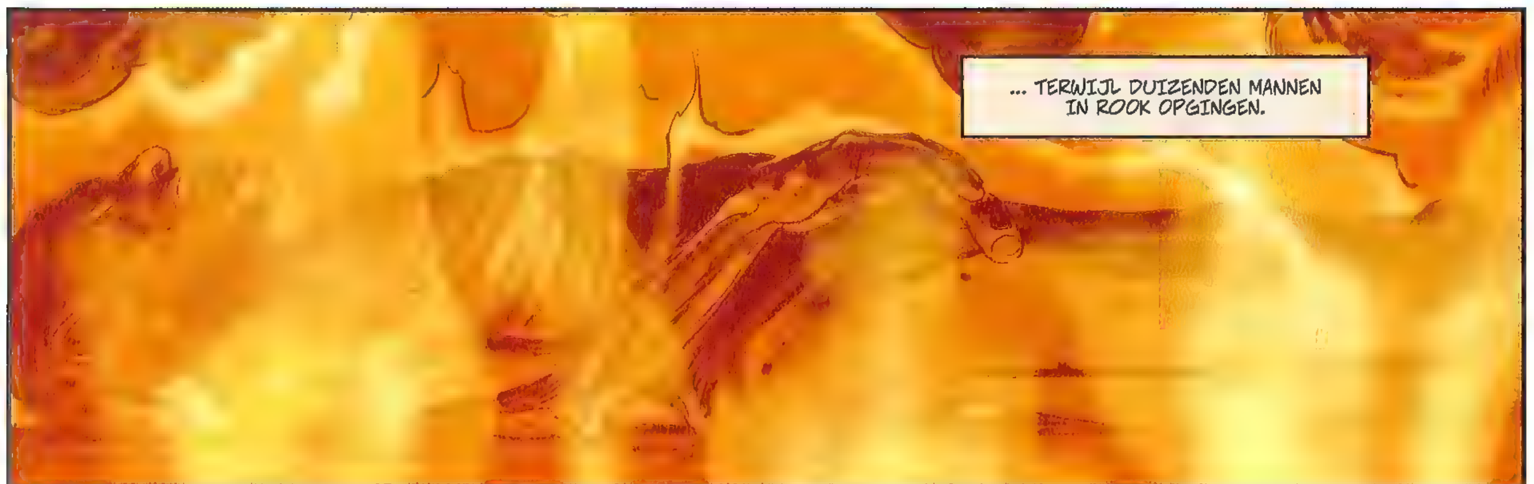

EN DIE VONDEN WE...

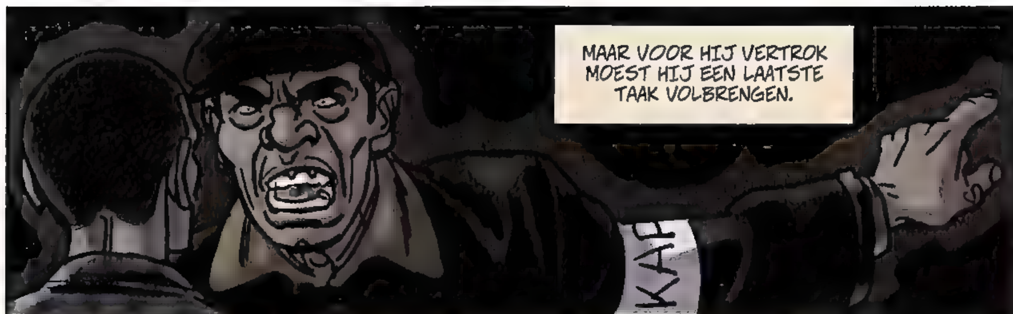
HET CREMATORIUM... NOG ZO'N PLEK WAAR DE SS'ERS NIET KWAMEN.

PRISCILIANO GING ER DE KLEREN OPHALEN OM ZE TE ONTSMETTEN.

JOSEP HIELD DE NEGATIEVEN DE HELE NACHT BIJ.

HIJ MOEST ZORGEN DAT DE OVENS BLEVEN BRANDEN...

... TERWIJL DUIZENDEN MANNEN IN ROOK OPGINGEN.

'S OCHTENDS, TOEN HIJ AFGELOST WERD, MOEST JOSEP VRAGEN OF HIJ ZIJN POST MOCHT VERLATEN.
2116
KAPO

MAAR VOOR HIJ VERTROK MOEST HIJ EEN LAATSTE TAAK VOLBRENGEN.
KAP

HIJ MOEST HOUTBLOKKEN HALEN VOOR HET VUUR.

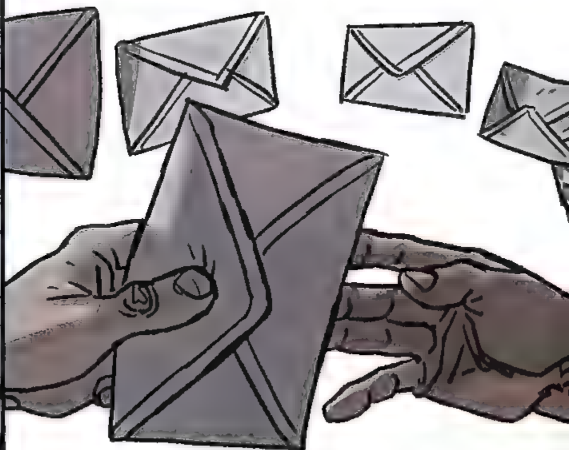

IN DE SCHRIJNWERKERIJ... EEN GOEDE BERGPLAATS.

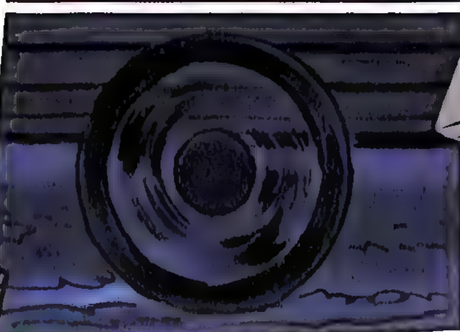

TIENTALLEN PLEKKEN OM FOTO'S TE VERSTOPPEN, MATERIAAL OM 'N BERGPLAATS TE MAKEN EN VEEL LAWAAI...

WE BLEVEN NEGATIEVEN STELEN.

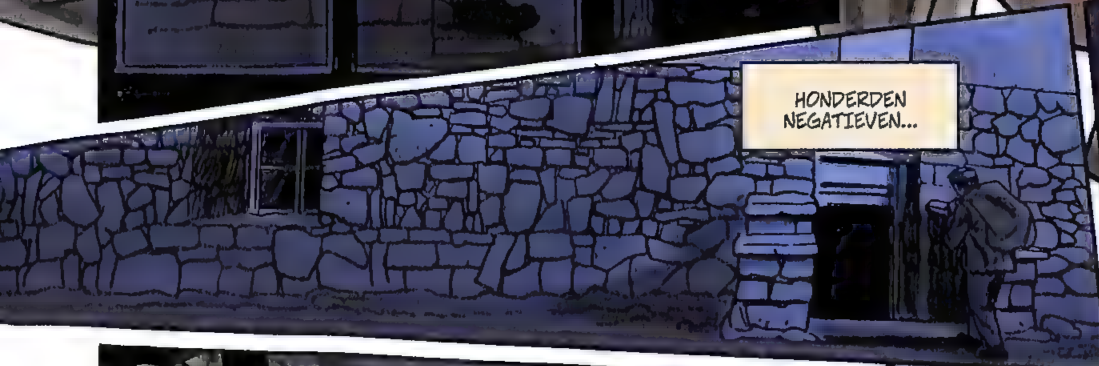
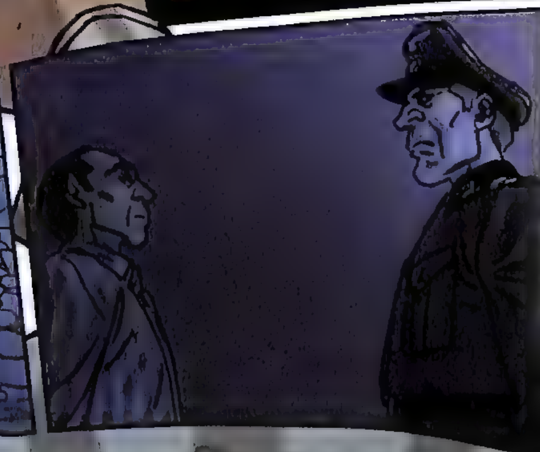

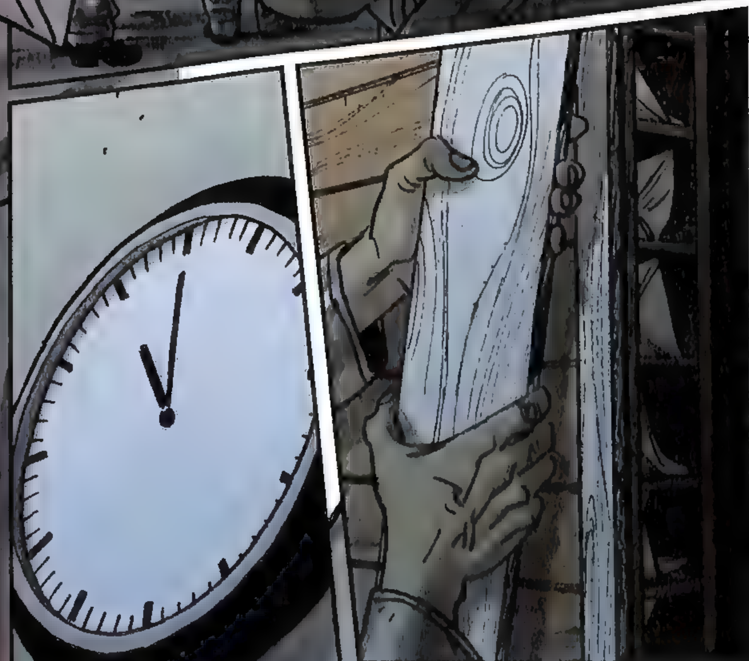
ER VOLGDEN TIENTALLEN OMSLAGEN...

...EN DUIZENDEN DODEN...

DAGENLANG GINGEN WE DOOR.

HONDERDEN NEGATIEVEN...

HET PLAN WERKTE.

MAAR HET LIEP NIET ALTIJD EVEN GESMEERD.

JIJ VUILE ROTZAK.

WAT KRIJGEN W...
5185

WAAROM DEED JE DAT?!

DAT ZOU IK AAN JOU MOETEN VRAGEN! STRAKS SCHIETEN ZE ONS ALLEMAAL NEER!

HÉ! RUSTIG!

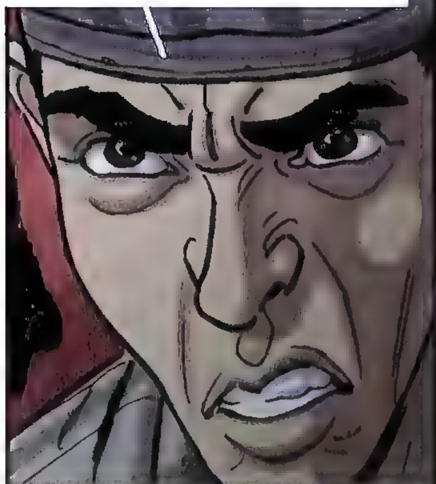

IK WEET HET VAN DE FOTO'S. BEN JE GEK GEWORDEN? WE GAAN ER ALLEMAAL AAN!
S4896

BEMOEI JE ER NIET MEE. HOU JE MOND EN...

IK BEMOEI ME ER JUIST WEL MEE! ALS ZE OOIT...
4896

IK ZEI... HOU JE HIERBUITEN EN...
S5185

IK ZIT ER TOT OVER M'N OREN IN! HET IS MIJN WERK! ALS ZE DIT ONTDEKKEN, BEN IK ER GEWEEST!

DIT IS EEN COLLECTIEVE VERZETSDAAD, GOEDGEKEURD DOOR DE COMMUNISTISCHE PARTIJ. HET IS ONZE TAAK DE MONSTERLIJKHEDEN DIE IN DIT KAMP WORDEN BEGAAN AAN DE WERELD TE ONTHULLEN!

ONZE TAAK IS OVERLEVEN! WIJ ZIJN BEVOORRECHTE GEVANGENEN! ALS WE ONS GEDEISD HOUDEN, HALEN WE 'T EINDE VAN DE OORLOG!

ONS GEDEISD HOUDEN? JE BEDOELT "COLLABOREREN".

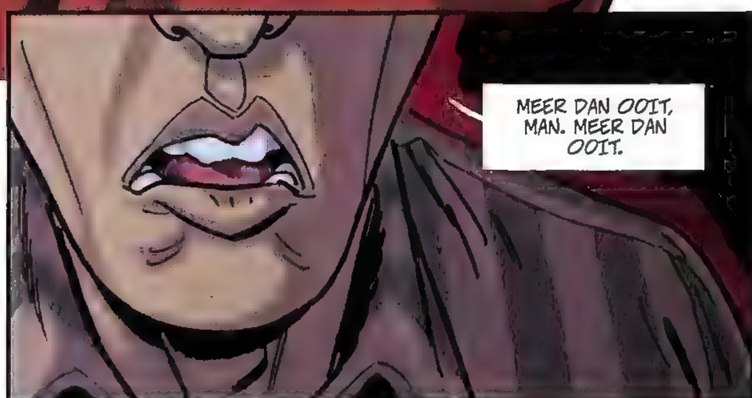

DOE DAT... EN JE KOMT VOOR DE "INTERNE RECHTBANK"!

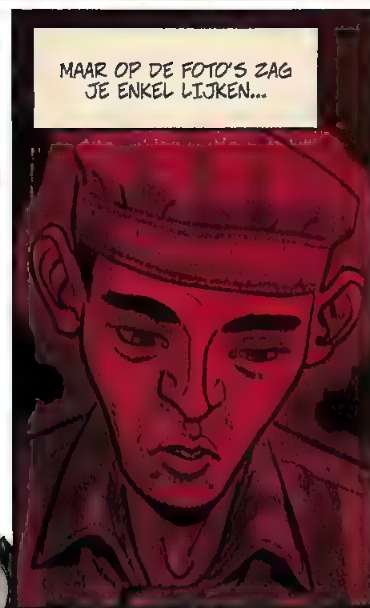

DE FOTODIEFSTAL GING WEKEN... MAANDEN VOORT.

WE VONDEN ANDERE MANIEREN OM DE OMSLAGEN MEE TE SMOKKELEN.

EN WE ONTDEKTEN NIEUWE BERGPLAATSEN IN HET KAMP.

MEER DAN 30 KEER STALEN WE NEGATIEVEN.

MAAR OP DE FOTO'S ZAG JE ENKEL LIJKEN...

NOOIT ZAG JE DE SS IEMAND EXECUTEREN.

NIETS BEWEES DUS DAT ZIJ DE MISDADEN HADDEN GEPLEEGD OF ERVAN AFWISTEN. WE HADDEN MEER BEWIJSMATERIAAL NODIG.

OP EEN DAG KREEG IK EEN MOOIE KANS...

CLICK
HIMMLER IN PERSOON...

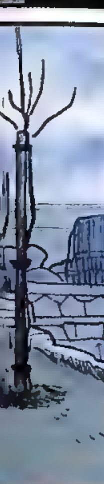

HIJ BEZOCHT DE STEENGROEVE EN KEURDE GOED WAT ER GEBEURDE...

ER WAREN OOK ENKELE BURGERS MEE: LEDEN VAN DE NSDAP EN WERKNEMERS VAN HET SS-BEDRIJF DAT DE STEENGROEVE UITBAATTE.

RICKEN WERKTE DIE DAG KEIHARD. ZIJN FOTO'S KONDEN VAN PAS KOMEN. IK ONTWIKKELDE ZE DAN OOK MET DE GROOTSTE ZORGVULDIGHEID...

ICK

HITLERS RECHTERHAND KWAM HET KAMP INSPECTEREN.

BACHMAYER EN ZIEREIS WAREN UITERAARD VERRUKT, WANT ALLES LIEP ER GESMEERD.

EN HIMMLER WAS NIET ALLEEN GEKOMEN.

DE MAN MET HET LITTEKEN WAS KALTENBRUNNER, DE OPVOLGER VAN HEYDRICH BIJ HET RSHA.*
DE MAN DIE VERANTWOORDELIJK WAS VOOR DE DEPORTATIES NAAR DE CONCENTRATIEKAMPEN...

HIMMLER LIET VOOR DE GRAP EEN GEVANGENE EEN ENORME STEEN TORSEN.

HOPELIJK KON IK HEN OP EEN DAG HUN DOOD TEGEMOET ZIEN STAPPEN.

ONS PLAN LUKTE WONDERWEL.
CLACK
MAAR TOEN, OP DAT MOMENT, DREIGDE ALLES IN DUIGEN TE VALLEN. HET SCHEELDE ECHT NIET VEEL.

VUILE HOND!

NEE! 'T SPIJT ME! NEE!

TERWIJL HIJ NAAR DE SCHRIJNWERKERIJ GING, LIEP JOSEP PER ONGELUK TEGEN BACHMAYER AAN.
WHAF WHAF!

5234

HOE DURF JE ME AAN TE RAKEN, VUILE ROOIE!

NEE! 'T SPIJT ME! IK... IK WILDE NIET...

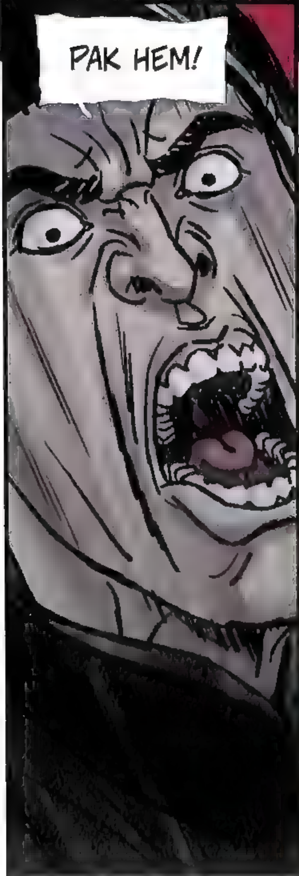

WAT ONS VERONTRUSTTE...

...WAS DAT JOSEP NEGATIEVEN BIJ HAD.

LORD!
WHAF WHAF! WHAF WHAF!
GENADE! NEE! NEEEE!

5185
WE KONDEN NIETS DOEN. ONZE LEVENS HINGEN AAN EEN ZIJDEN DRAADJE...

PAK HEM!

GRRRR
GROAR
NEE! NEEEE...

BRENG DIE ZAK STRONT NAAR HET CREMATORIUM!

ZE HADDEN HEM NIET GEFOUILLEERD. VOOR HEN WAS HIJ GEWOON 'N DODE BIJ DE ANDERE.

MAAR ZE HADDEN EVENWEL DE FOTO'S KUNNEN ONTDEKKEN. HET NET SPANDE ZICH AAN...

JE HAD 'T ONS MOETEN ZEGGEN!
JULLIE BRENGEN ONS LEVEN IN GEVAAR!
DIT PLAN HAD DOOR IEDEREEN GESTEMD MOETEN WORDEN!
DIE DIEFSTALLEN MOETEN STOPPEN!

HET NIEUWS HAD ZICH ALS EEN LOPEND VUURTJE VERSPREID. HEEL BLOK 2 WAS OP DE HOOGTE.

ALLE BETROKKENEN WERDEN VERHOORD. ZE LIETEN ME EEN VOOR EEN VALLEN.

IK ZAL DOEN WAT DE PARTIJ ZEGT, MAAR IK WIL NIET EINDIGEN ZOALS JOSEP.

WE WETEN TE VEEL EN VOELEN ONS NIET MEER VEILIG. WE HOUDEN ERMEE OP.

ALS ZE DE SCHRIJN-WERKERIJ GRONDIG DOORZOEKEN, ZULLEN ZE DE NEGATIEVEN VINDEN EN WORDEN WE ONTMASKERD.

ENKEL ROVIRA VERDEDIGDE ME.
WAT WE GEDAAN HEBBEN, IS ONVOORSTELBAAR EN MISSCHIEN MOETEN WE ER NU INDERDAAD MEE OPHOUDEN. MAAR IK VIND DAT WE DE FOTO'S MOETEN BEWAREN!

DE NAZI'S ZIJN DE OORLOG AAN 'T VERLIEZEN. DE MEESTE NIEUWE GEVANGENEN WORDEN BIJ AANKOMST AL GEDOOD.
ZE WORDEN NIET MEER GEREGISTREERD. OOK ONS ZULLEN ZE ZONDER AARZELEN DODEN!
4673

WE MOETEN ONS GEDEISD HOUDEN. WE VERVULLEN EEN BELANGRIJKE TAAK IN HET KAMP. WE KUNNEN DE OORLOG OVERLEVEN.

DE PARTIJ WIL DAT MOSKOU DIE FOTO'S IN HANDEN KRIJGT! ZE ZIJN ONS ENIGE WAPEN TEGEN DE NAZI'S!

DIE FOTO'S RAKEN NOOIT IN MOSKOU ALS WIJ ALLEMAAL STERVEN!
VERBRAND ZE!
2716
4673

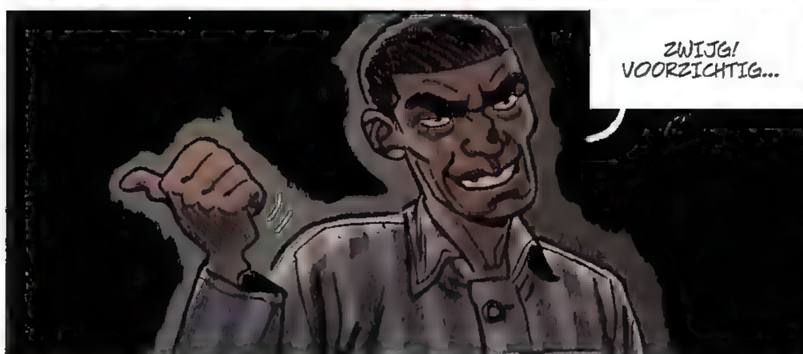

RUSTIG! STILTE! ALLEMAAL!
IEDEREEN GAF ZIJN MENING. HET COMITÉ ZOU OVER ENKELE DAGEN EEN BESLISSING NEMEN.
3276

IK KON 'T NIET GELOVEN!

AL DIE INSPANNINGEN VOOR NIETS. OF ERGER...

WAT MIJN PLAATSJE IN HET LAB BETREFT...

IK WIL HET TERUG. EN ZORG ERVOOR DAT DE LADEN BIJ MIJN TERUGKEER GEEN VERRASSINGEN BEVATTEN.
JE KRIJGT JE PLAATSJE NIET TERUG.

ZWIJG! VOORZICHTIG...

DE "INTERNE RECHTBANK" STAAT NU AAN MIJN KANT.

ALS ALLES NIET SNEL TERUG NORMAAL LOOPT, VREES IK VOOR JE LEVEN...

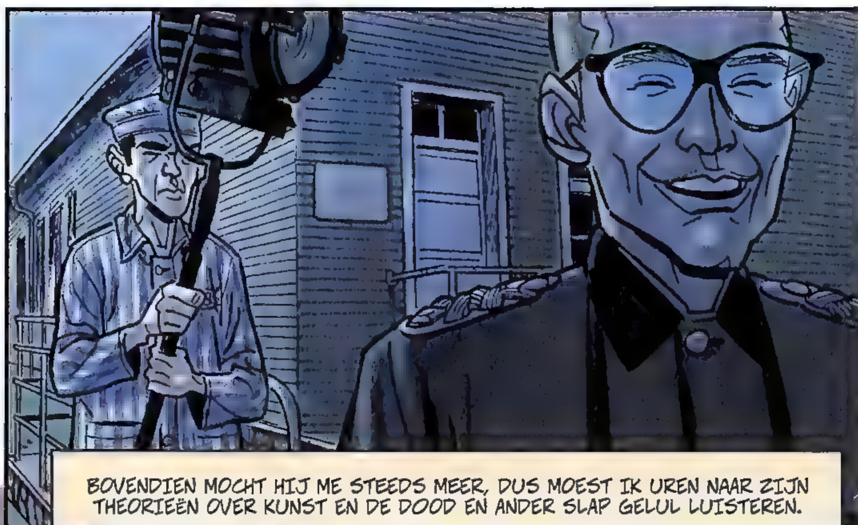

HIJ HAD GELIJK. IK STOND ER ALLEEN VOOR. IK MOEST CARLOS SPREKEN.

IK STA ONDER GROTE DRUK, FRANCESC. IK KAN JE NIET LANGER STEUNEN.

MIJN HANDEN WAREN GEBONDEN...

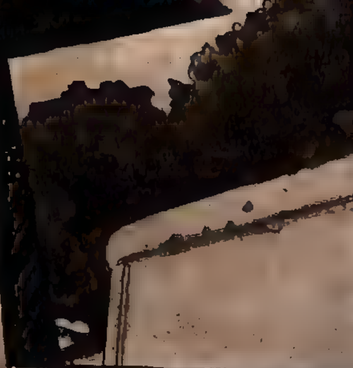

DE KANS DAT DE NAZI'S DE OORLOG WONNEN WERD INDERDAAD STEEDS KLEINER. MAAR DAARMEE WAREN WIJ NOG NIET GERED...

AANGEZIEN HET KAMP TE KLEIN WERD VOOR NIEUWE KRIJGSGEVANGENEN - VOORNAMELIJK RUSSEN - WERDEN TWEE RUSSENLAGER' GEOPEND. ZE WERDEN ER AAN HUN LOT OVERGELATEN EN STIERVEN DOOR HONGER EN ZIEKTE...

DE NAZI'S BEGONNEN OOK "SPOOK-VRACHTWAGENS" TE GEBRUIKEN, WAARVAN DE UITLAAT VIA EEN BUIS MET DE LAADRUIMTE VERBONDEN WAS. NA ENKELE KILOMETERS STIERVEN DE GEVANGENEN DOOR VERSTIKKING.

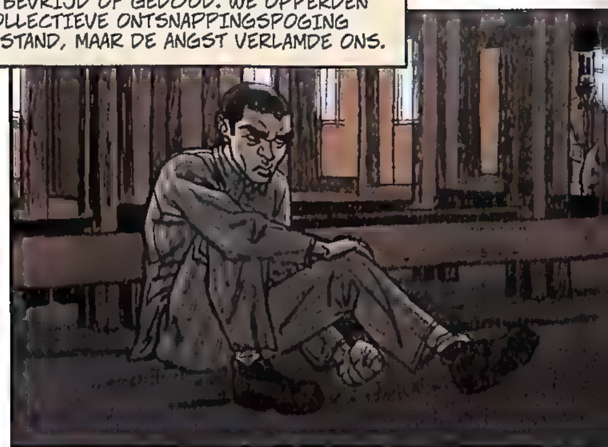

TIENTALLEN GEVANGENEN WERDEN OVERGEBRACHT NAAR SCHLOSS HARTHEIM, EEN "ZIEKENHUIS" WAAR ZE AL SNEL WERDEN GEDOOD EN VERBRAND. OF ZE WERDEN NAAR GUSEN GEBRACHT, WAAR DE OMSTANDIGHEDEN NOG ERGER WAREN DAN IN MAUTHAUSEN.
EN IN MAUTHAUSEN WERD EEN GASKAMER GEBOUWD EN ONMIDDELLIJK IN GEBRUIK GENOMEN.

VOLGENS DE GERUCHTEN WAREN DE RUSSEN DE OORLOG AAN HET WINNEN. EN DE NAZI'S WAREN BANG VOOR ZE.

WE WISTEN NIET WAT TE DENKEN. WE KONDEN WORDEN BEVRIJD OF GEDOOD. WE OPPERDEN EEN COLLECTIEVE ONTSNAPPINGSPOGING EN EEN OPSTAND, MAAR DE ANGST VERLAMDE ONS.

EN ALS KERS OP DE TAART...
WE HEBBEN HET BEVEL GEKREGEN OM ALLE FOTOWERK STOP TE ZETTEN.

5185
MAAR OBER-SCHARFÜHRER...

ALLE NEGATIEVEN, AFDRUKKEN EN GRAFISCHE DOCUMENTEN IN HET ARCHIEF MOETEN METEEN WORDEN VERNIETIGD.

WE MOESTEN ALLES VERBRANDEN. DE FOTO'S DIE WE HADDEN VERBORGEN, ZOUDEN HET ENIGE BEWIJS ZIJN VAN DE MISDADEN VAN DE NAZI'S.

JE WOU ME SPREKEN? VOND JE 'N OPLOSSING VOOR DE FOTO'S?
JA.

IK BEDACHT 'N PLAN OM ZE UIT 'T KAMP TE KRIJGEN.

BEN JE GEK GEWORDEN, CATALAAN? HOE WIL JE... EN TROUWENS, WIE...

WIE? IK HAD AL IEMAND IN GEDACHTEN...

NEE, NEE, NEE...

NEE!

DIT ZAL ONGELOOFWAARDIG KLINKEN, MAAR DE NAZI'S HADDEN IN DE BUURT VAN MAUTHAUSEN SPORTTERREINEN LATEN AANLEGGEN, WAARONDER VOETBALVELDEN... HIMMLER VOND DAT SPORT GOED WAS VOOR HET MOREEL.

DE NAZI'S VOETBALDEN AF EN TOE EN LIETEN DE SPAANSE KINDEREN SOMS MEEDOEN.

MAAR ZE HEBBEN NOOIT TEGEN HEN GEVOETBALD, WANT ZELFS DE NAZI'S WISTEN DAT SPAANSE VOETBALLERS ONVERSLAANBAAR ZIJN!

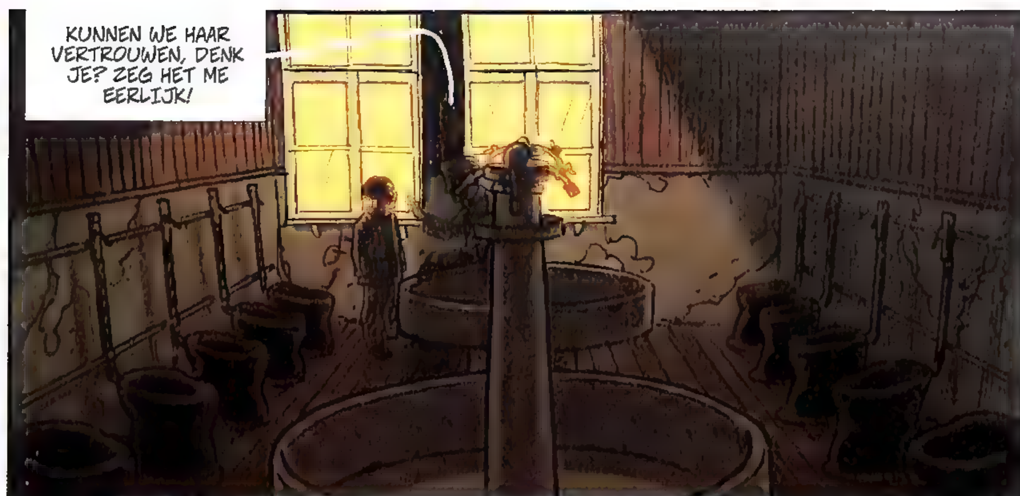

WAT? BEN JE DE BAL ALWEER KWIJT?
HET SPIJT ME, HANS. IK...

NEE!

OKÉ, OKÉ... JE WEET DAT IK JE NIET GRAAG SLA. ALS JE BETER OPLET, MOET IK JE NIET MEER STRAFFEN. GA JE DAT DOEN?
JA, HANS. DANK JE...

DIE KNUL WAS ONZE ENIGE KANS.

JA, WE KUNNEN HET GOED VINDEN MET DIE DUITSE. ZE HEET "MAMA" POINTNER.

KUNNEN WE HAAR VERTROUWEN, DENK JE? ZEG HET ME EERLIJK!

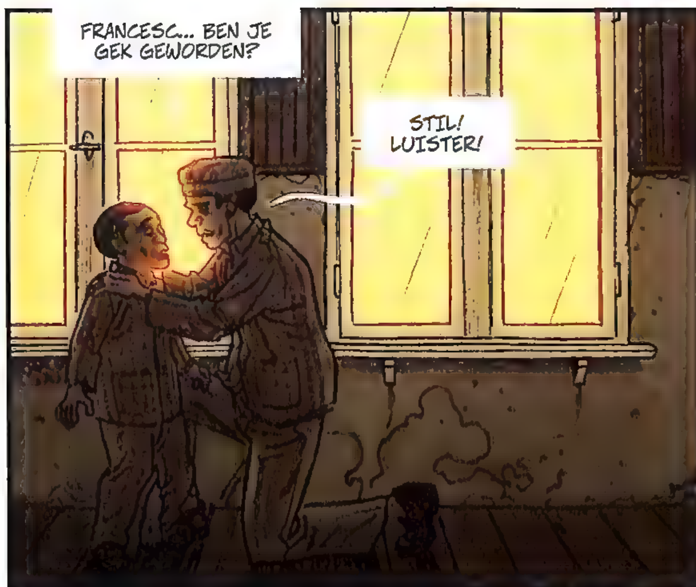

ZE BRENGT ONS ELKE DAG ONS ETEN. ZE ZAL IN ELK GEVAL GEEN VERDENKING OPWEKKEN!

ZE HEEFT VERTELD DAT HAAR BROER IN SPANJE BIJ DE INTERNATIONALE BRIGADES VOCHT...
...EN DAT HAAR MAN EEN SOCIALIST IS. HIJ WERD DOOR DE GESTAPO OPGESLOTEN. IN LINZ...

MAG IK NU GAAN?
MISSCHIEN WAS ZE EEN NAZI DIE ONS WILDE UITHOREN...

WACHT NOG EVEN...
MAAR DAT RISICO MOESTEN WE NEMEN...

JE MOET 'N PAKJE UIT 'T KAMP ZIEN TE KRIJGEN EN AAN "MAMA" VRAGEN OM HET TE VERBERGEN.

FRANCESC... BEN JE GEK GEWORDEN?
STIL! LUISTER!

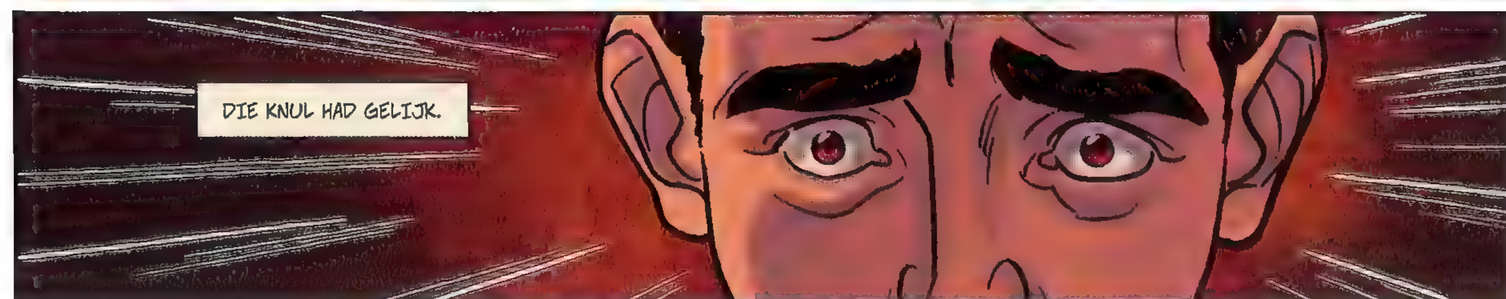

MATEU, DIT IS 'N UITERST BELANGRIJKE OPDRACHT. JE VADER WAS 'N COMMUNIST, IS HET NIET?
JA, MAAR...
LUISTER GOED. IK WEET DAT DEZE OPDRACHT GEVAARLIJK IS, MAAR JE BENT DE ENIGE OP WIE IK KAN REKENEN.

WAT ZIT ER IN 'T PAKJE?
HET IS BETER DAT JE DAT NIET WEET.

ALS ZE JE PAKKEN, KUNNEN ER DODEN VALLEN. MAAR HET IS ESSENTIEEL, VOOR DE PARTIJ EN VOOR ONS, DAT HET PAKJE UIT 'T KAMP GESMOKKELD WORDT.
MA... MAAR...

SNAP JE? WE MOETEN DEZE OPDRACHT VOLBRENGEN! JE VADER ZOU HET HEBBEN GOEDGEKEURD.

MAAR FRANCESC... IK DACHT DAT NIEMAND MOCHT WORDEN OPGEOFFERD VOOR EEN PARTIJ? ZITTEN WE HIER NIET VAST OMDAT DE NAZI'S HET OMGEKEERDE GELOVEN?

DIE KNUL HAD GELIJK.

JA. HIJ HAD GELIJK!

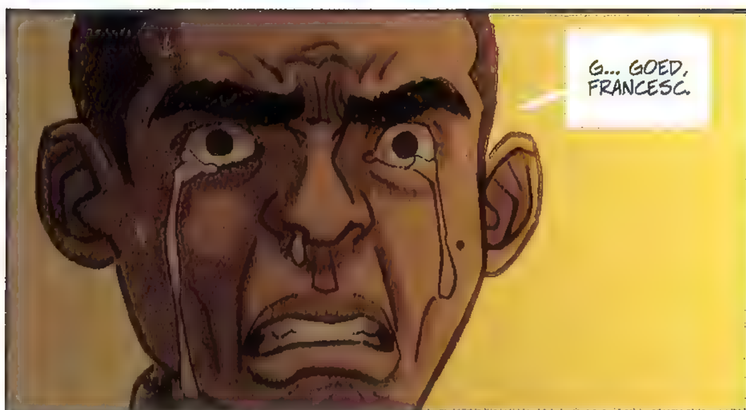

WAS HET DIT ALLEMAAL WEL WAARD? MOCHT IK NIET LANGER INGAAN OP DE DWALINGEN VAN DE PARTIJ? HAD IK HET TE VER GEDREVEN?

IK MOEST EEN BESLUIT NEMEN. EN DAT HEB IK OOK GEDAAN.

IK HEB JE LEVEN GERED. NU MOET JIJ IETS VOOR MIJ DOEN.

DA'S SMERIG, FRANCESC. JE MAG ME DAT NIET VRAGEN. IK BEN BANG!

IK VRAAG HET JE NIET, IK BEVEEL HET JE. JE HEBT GEEN KEUS!

G... GOED, FRANCESC.

LUISTER... OVER ENKELE DAGEN...
IK BEN NIET TROTS OP MEZELF, NÚRIA. WAT IK DIE DAG HEB GEDAAN, ZAL ME M'N HELE LEVEN ACHTERVOLGEN. HET WAS EEN KIND. MAAR 'T WAS DE JUISTE BESLISSING... DENK IK.

MAAR VOOR HET NIEUWE PLAN ZOU WORDEN UITGEVOERD, GEBEURDE ER IETS VREEMDS...

BEVEL VAN HERR RICKEN. HOU JE KLAAR OM MORGEN 'T KAMP TE VERLATEN.
DAT WAS NIEUW!
NOG NOOIT HAD 'N GEVANGENE HET KAMP VERLATEN MET EEN OFFICIER.

WIST RICKEN IETS OVER DE GESTOLEN FOTO'S? ZOU IK VERHOORD WORDEN? IK WIST TE VEEL!

ALS IK PRAATTE, WAS IEDERS LEVEN IN GEVAAR.
ACH! IK HAD TOCH GEEN KEUS. MAAR IK WAS OP ALLES VOORBEREID...

AL HAD IK DIT TOCH NIET VERWACHT...
IK VOND EEN DAGJE VERLOF WEL FIJN. ER IS HIER NIET VEEL MEER TE DOEN. WE KUNNEN SAMEN FOTO'S MAKEN.

VOOR HET EERST SINDS JAREN...

... VERLIET IK HET KAMP.

...ZOALS IK AL ZEI, FRANZ, WIL IK IN MIJN KUNSTWERKEN HET ULTIEME ONDERWERP AANSNIJDEN... ONSTERFELIJKHEID!

HET WAS LENTE. EN DE LUCHT WAS HEERLIJK FRIS EN ZUIVER, NÚRIA.

ELKE ARTIEST ZOU ONSTERFE-LIJKHEID MOETEN NASTREVEN...

ZO ANDERS DAN DE GEUR VAN VERBRAND VLEES.

IN HET KAMP WAS ALLES GRIJS ALS STEEN EN ZWART ALS DE NACHT.

... EN EEN WORDEN MET ZIJN ONDERWERP.

DE KLEUREN WAREN ZO INTENS DAT HET PIJN DEED AAN M'N OGEN. HET WAS ALSOF IK JAREN BLIND WAS GEWEEST.

EN DAT KAN... DOOR DE DOOD UIT TE DAGEN MET ZIJN KUNST WORDT HIJ ONSTERFELIJK...

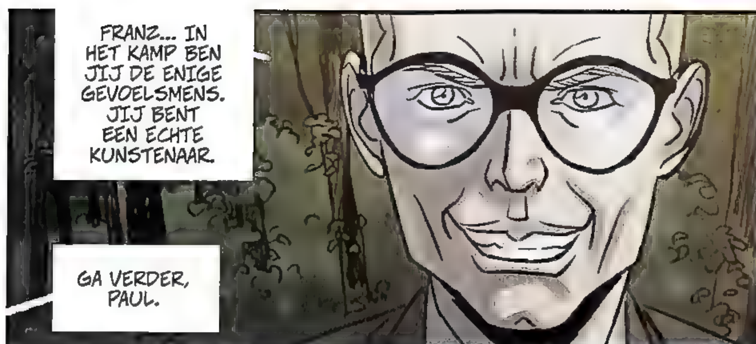
DAT WILDEN DE NAZI'S DUS VAN ONS AFNEMEN... DAT WAT WE ZO FEL VERDEDIGDEN... HET LEVEN.

DAAROM WIL IK JE DE EER SCHENKEN...

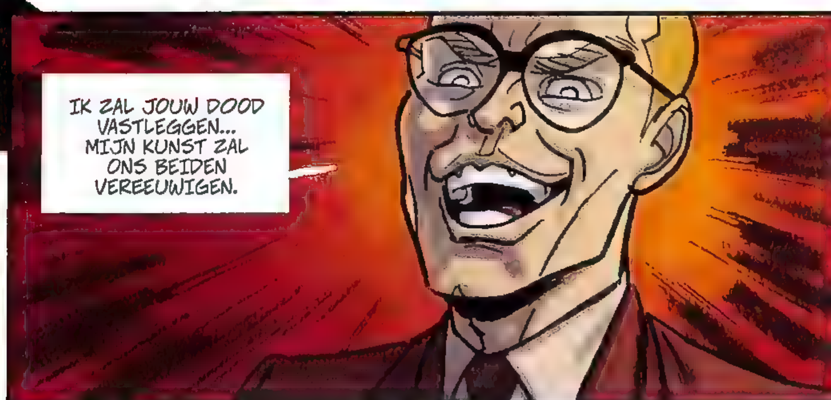

HERR RICKEN... IK VREES DAT IK HET NIET BEGRIJP...
PAUL. NOEM ME MAAR PAUL.

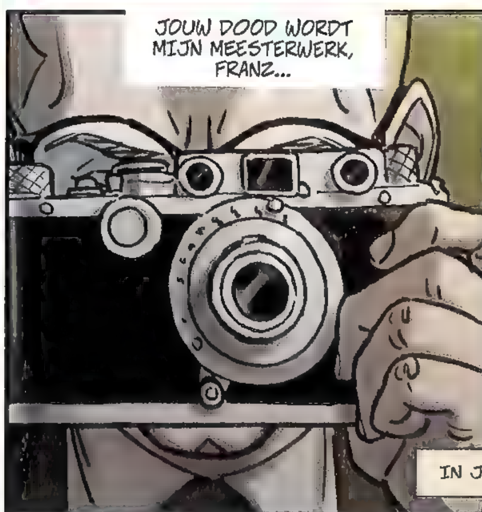

FRANZ... IN HET KAMP BEN JIJ DE ENIGE GEVOELSMENS. JIJ BENT EEN ECHTE KUNSTENAAR.
GA VERDER, PAUL.

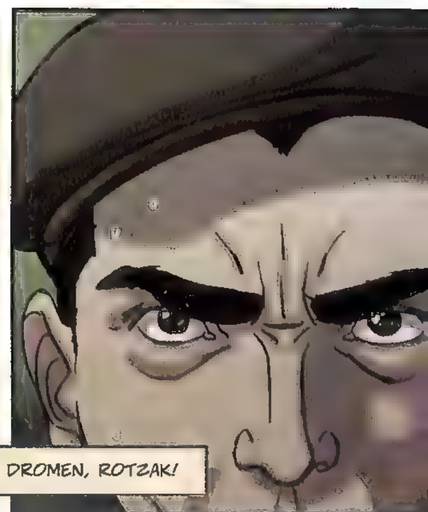

JIJ BENT DE ENIGE DIE HET DOEL KAN BEGRIJPEN VAN MIJN OEUVRE. EN DAT OEUVRE ZAL ONS ONSTERFELIJK MAKEN...

WAT WIL JE ZEGGEN, PAUL?

ALS MODEL EN ONDERWERP HEB JE DE EER MEE TE MOGEN WERKEN AAN MIJN ONSTERFELIJKHEID ALS KUNSTENAAR.

IK ZAL JOUW DOOD VASTLEGGEN... MIJN KUNST ZAL ONS BEIDEN VEREEUWIGEN.

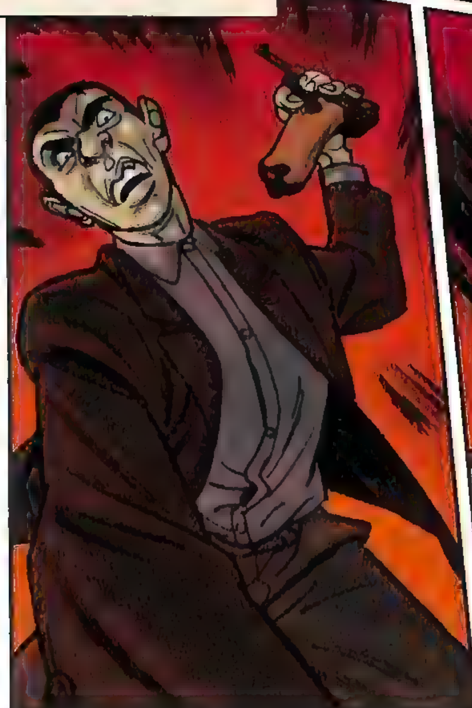

JOUW DOOD WORDT MIJN MEESTERWERK, FRANZ...

IN JE DROMEN, ROTZAK!

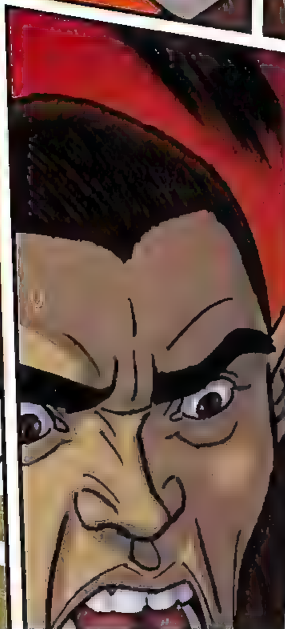

ÉÉN DING WIST IK ZEKER...

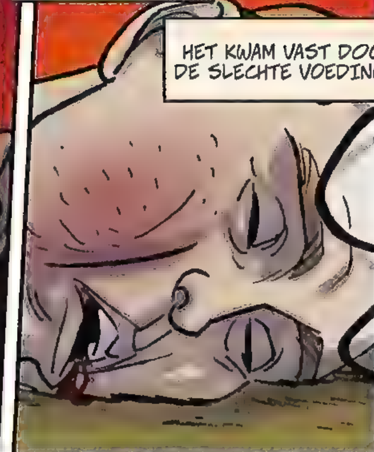

IK ZOU DIE DAG NIET STERVEN.

GELUKKIG HAD RICKEN
AL JAREN NIET MEER
GEVOCHTEN...

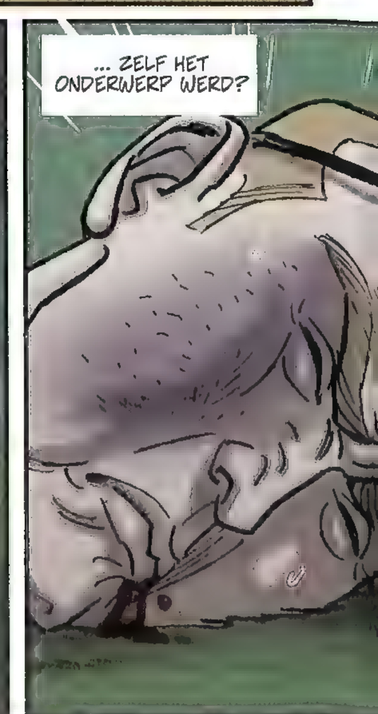

TOCH WAS IK GRAAG IETS STERKER GEWEEST.
HET KWAM VAST DOOR DE SLECHTE VOEDING...

HAAL DE TREKKER OVER! VOORUIT! VOOR DE JONGENS IN HET KAMP! VOOR DE DODEN!
VOOR MATEU! VOOR M'N VADER! VOOR JOU, NÚRIA... HET IS HIJ OF IK...

IK MOEST SNEL HANDELEN.

STA ME TOE JE REDENERING NOG WAT VERDER TE DRIJVEN, PAUL.

WAT ALS DE KUNSTENAAR DIE DE DOOD UITDAAGT...

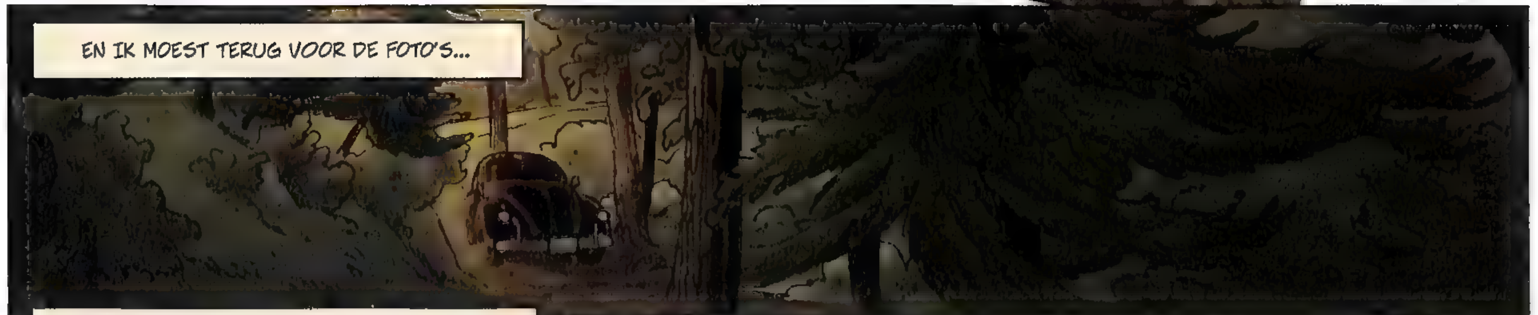

... ZELF HET ONDERWERP WERD?

CLICK CLICK CLICK CLICK CLICK CLICK

IK KON HEM NIET NEERSCHIETEN. HET SCHOT ZOUDEN ZE KILOMETERS VER HOREN EN DE HONDEN ZOUDEN ME SNEL HEBBEN OPGESPOORD. EN DAN ZOUDEN ER REPRESAILLES VOLGEN EN ZOUDEN VEEL SPANJAARDEN STERVEN...

VOOR DAGERAAD MOEST IK ZEKER ZIJN DAT NIEMAND MIJN PLAN ZOU DWARSBOMEN.
DAT IS 'T PLAN...

JE WILT HIER ECHT MEE DOORGAAN, HÈ?

HET IS ONZE LAATSTE KANS. HET POSCHACHER KOMMANDO', WAAR MATEU BIJ ZIT, WERKT IN DE STEENGROEVE.

MORGEN VERLAAT HET KOMMANDO HET KAMP EN VESTIGT HET ZICH BIJ DE FABRIEK. NU KUNNEN WE DE FOTO'S NAAR BUITEN SMOKKELEN.
3276

FRAU POINTNER, EEN VRIENDIN VAN DIE KNUL, WIL DE FOTO'S VERBERGEN. DAARNA ZWIJGEN WE EROVER TOT WE HIERUIT KOMEN.

FRANCESC...

HOU EENS OP MET DROMEN, MAN!

IK VRAAG JE STEUN NIET. ZORG ER GEWOON VOOR DAT NIEMAND STOKKEN IN DE WIELEN STEEKT.

FRANCESC, JE BENT MOEDIG EN EEN GOED COMMUNIST.

MAAR ONDANKS DE POLITIEK EN... JA, SOMS ONDANKS DE PARTIJ VERGETEN WE AF EN TOE DAT COMMUNISME VOOR HET ALGEMEEN WELZIJN IJVERT.

WEET IK.
DAAROM VRAAG IK JE VAN DIT GESCHIFTE IDEE AF TE ZIEN. VERBRAND DE FOTO'S, LAAT DAT KIND MET RUST EN LAAT ONS DEZE OORLOG OVERLEVEN.

WANT ALS JE PLAN IN DE SOEP DRAAIT, GAAN WE ERAAN! EN DAN ZAL IK JE MET M'N EIGEN HANDEN MOETEN DODEN, FRANCESC.

WIL JE HET DEFINITIEF LATEN VAREN?
OF JE ME NU VANDAAG OF MORGEN DOODT, DAT VERANDERT NIKS. HET PLAN GAAT DOOR.

ZOALS JE WILT...

JE STAAT ER ALLEEN VOOR. TOT ZIENS, FRANCESC.

ACH... DAT WAS EIGENLIJK AL SINDS DE EERSTE DAG ZO.
DE ZON KWAM OP.

9.00 UUR.
IK HAD DE MINST BELANGRIJKE FOTO'S GEHOUDEN. EN IN GEVAL VAN NOOD KON IK ZE VERNIETIGEN.
MAAR DE BELANGRIJKSTE ZOU IK NAAR BUITEN SMOKKELEN.

ROVIRA, DIE ME HAD VERZEKERD DAT HIJ ME ZOU STEUNEN, WAS DE ENIGE DIE IK KON VERTROUWEN.
RUSTIG. 'T IS KINDERSPEL.

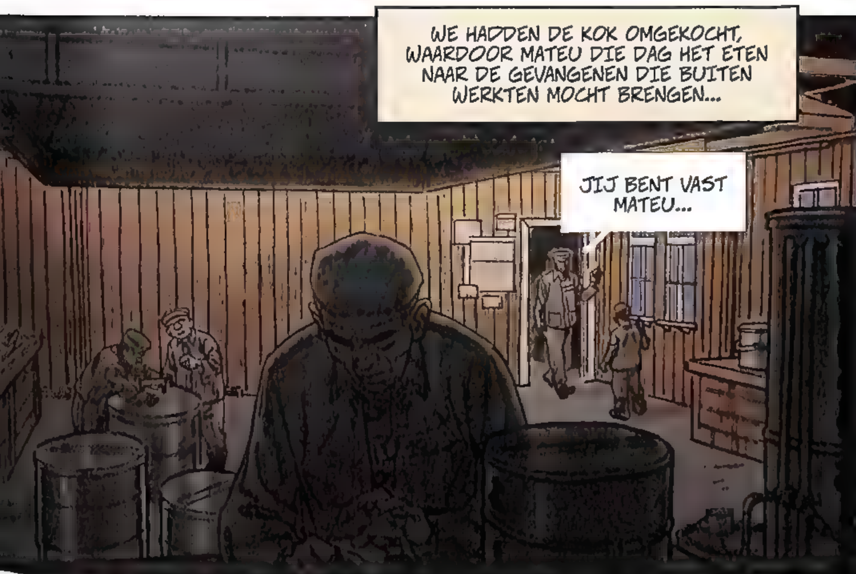

10.00 UUR.

VERDOMME!
HÉ! WAT GEB...

NEE!
WAT DOE JIJ HIER?!
N... NIKS, MENEER!

SCHEER JE WEG, COMMUNIST! IK HEB ANDERE KATTEN TE GESELEN!
HET SPIJT ME!

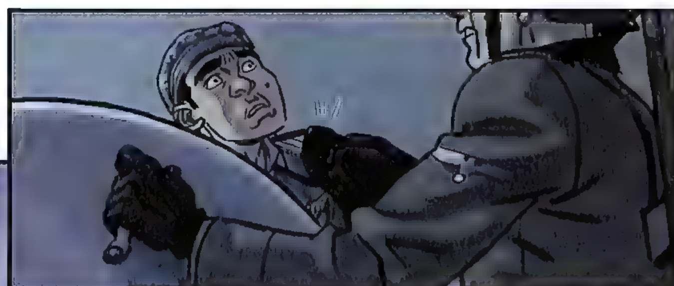

IK KREEG BIJNA 'N HARTAANVAL. HET PLAN KON ELK MOMENT FOUT AFLOPEN.
DAT WAS NIPT!
10.04 UUR.

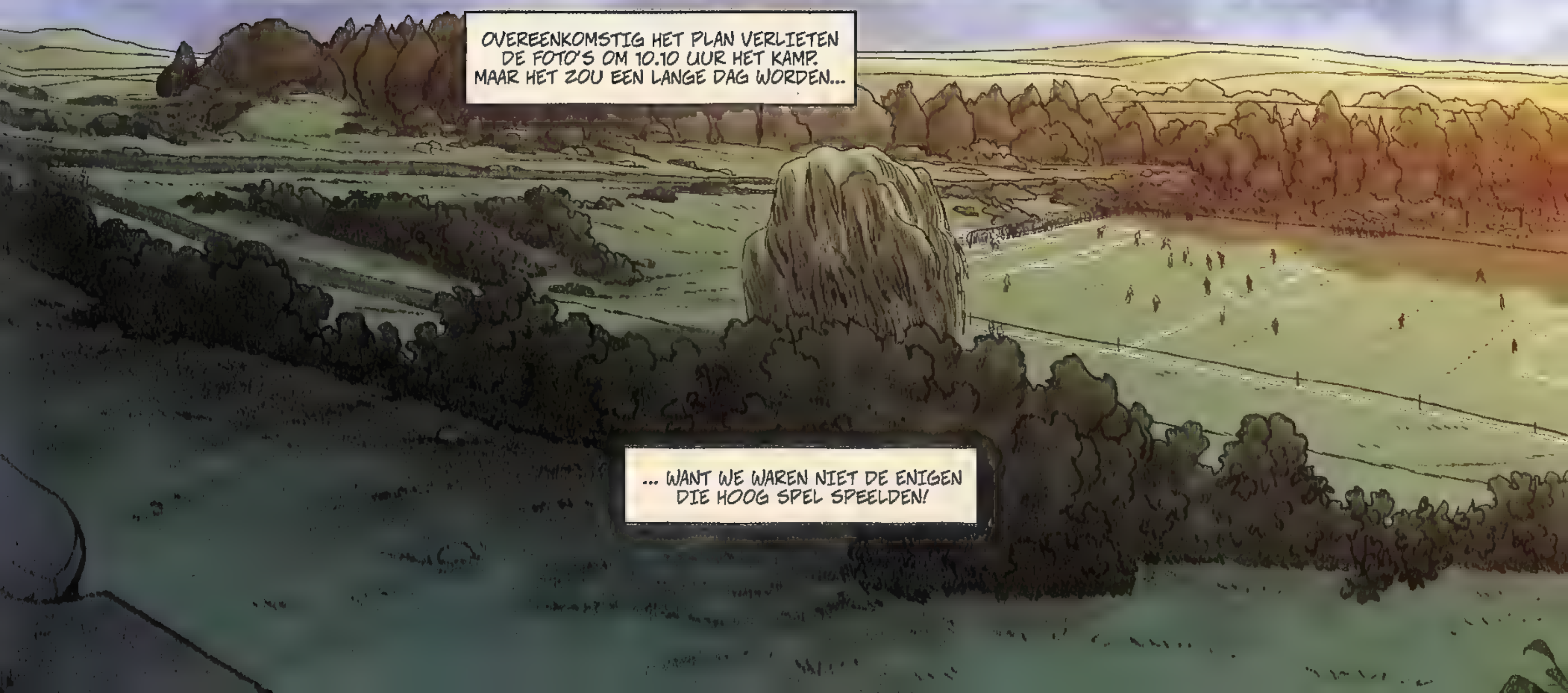

WE HADDEN DE KOK OMGEKOCHT, WAARDOOR MATEU DIE DAG HET ETEN NAAR DE GEVANGENEN DIE BUITEN WERKTEN MOCHT BRENGEN...
JIJ BENT VAST MATEU...

NIET ALLES ZELF OPETEN, HÈ!
IK WOU DAT HET PAELLA WAS...
JE KRIJGT DE GROOTSTE PAELLA OOIT ALS WE HIERUIT KOMEN.

IK KAN JE MAAR ÉÉN DING MEER ZEGGEN... VEEL GELUK, KLEINE!
DANK JE!

HALT!

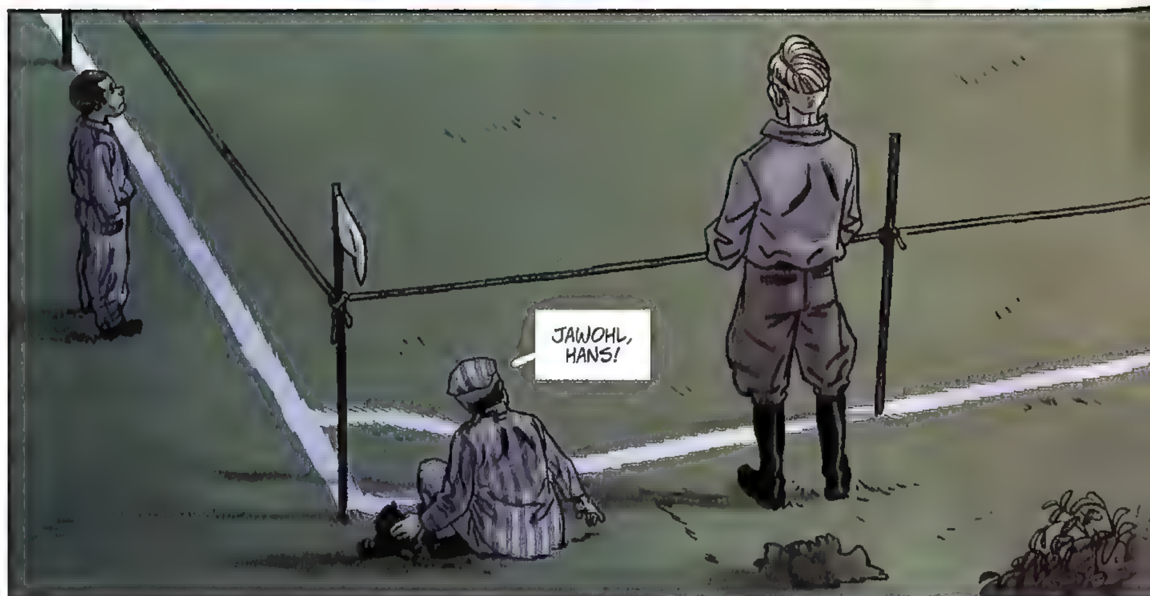
GA MAAR.

OVEREENKOMSTIG HET PLAN VERLIETEN DE FOTO'S OM 10.10 UUR HET KAMP. MAAR HET ZOU EEN LANGE DAG WORDEN...
... WANT WE WAREN NIET DE ENIGEN DIE HOOG SPEL SPEELDEN!

10.30 UUR.
PIIIIIIIIIIIIIIIIIII
MAAR DE SS WAS ERVAN OVERTUIGD DAT ZE HEN ZOUDEN VERSLAAN.

ZE WAREN BETER GEVOED EN BETER UITGERUST DAN DE MANNEN VAN DE LUFTWAFFE...

... EN ZE HADDEN BOVENDIEN DE TOESCHOUWERS DE OPDRACHT GEGEVEN DE DOELMAN AF TE LEIDEN. DAT DEDEN ZE IN HET SPAANS, VOOR 'T GEVAL DAT...

<KLOOTZAK!>*

<BAH!>

<HOEREN-JONG!>

<ARISCHE HOND!>

<JE MOEDER IS EEN SLET!>

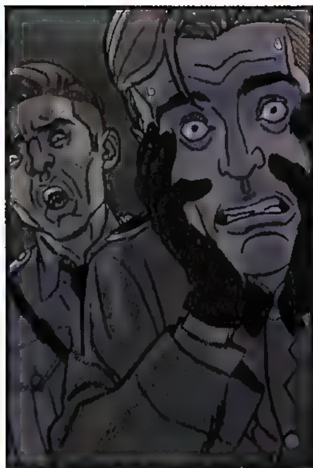
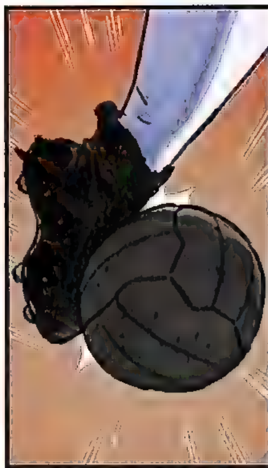
MATEU MOEST ONGEZIEN VAN 'T ENE DOEL NAAR 'T ANDERE KOMEN.

DE ANDERE KINDEREN HADDEN DE OPDRACHT GEKREGEN OM OVERAL LANGS DE ZIJLIJN TE GAAN STAAN.

DAT MOESTEN ZE GELEIDELIJK AAN DOEN, OM GEEN AANDACHT TE TREKKEN.

GELUKKIG HAD IEDEREEN ENKEL OOG VOOR DE MATCH.

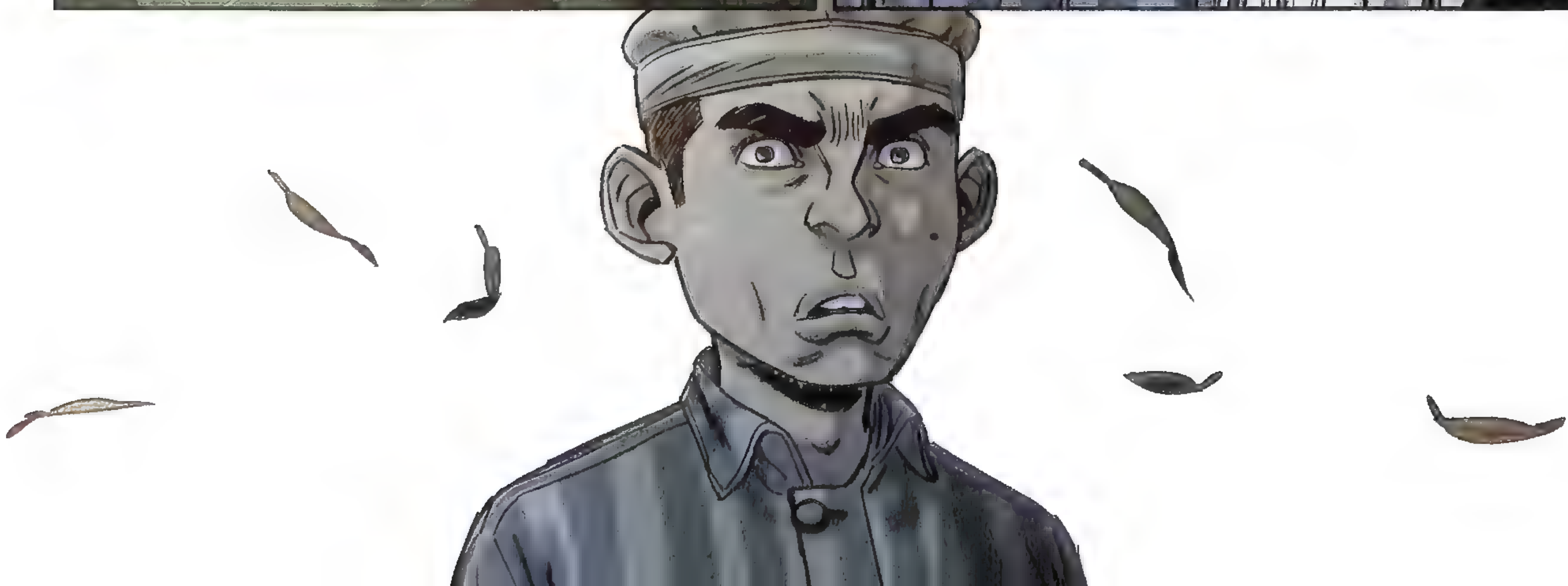
* <In het Spaans>

DIT IS HET MOMENT! LOPEN, MATEU! LOPEN!

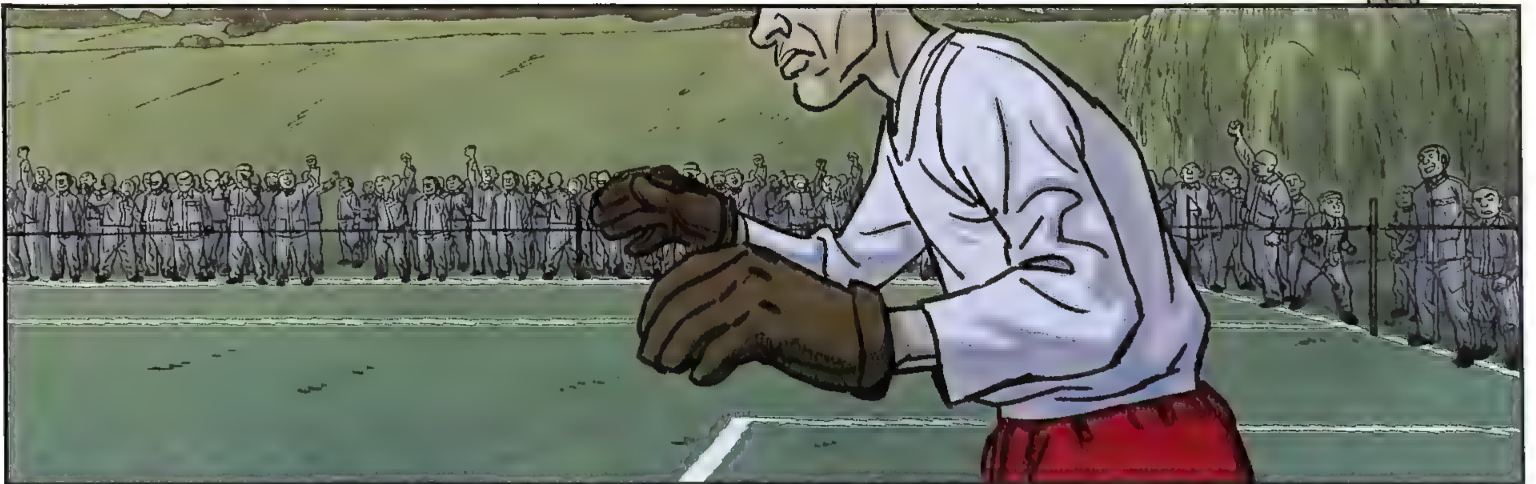

KOM OP DAN...

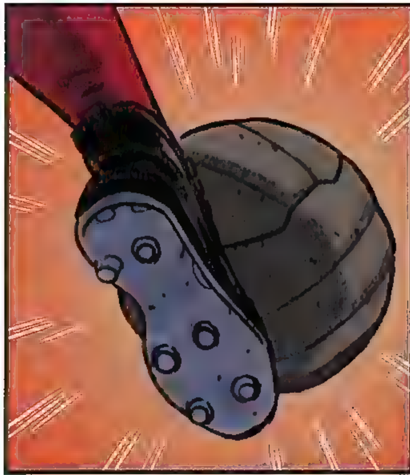

JE KUNT HET, MATEU!

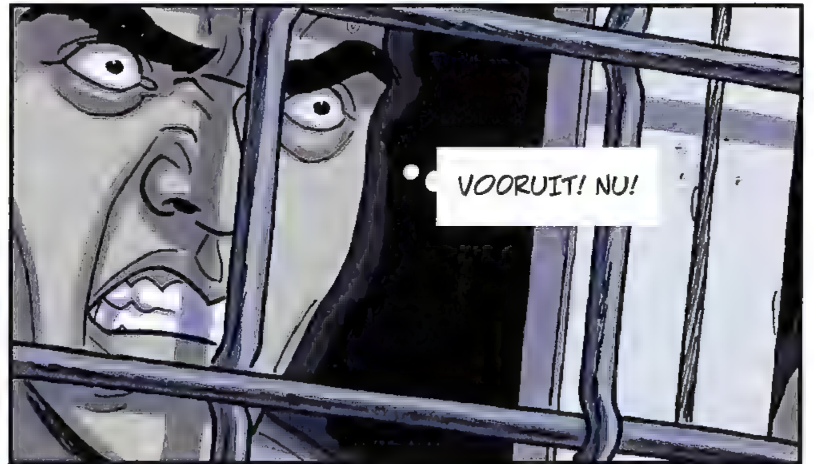

RUSTIG!
NOG EVEN WACHTEN!

GOAL!

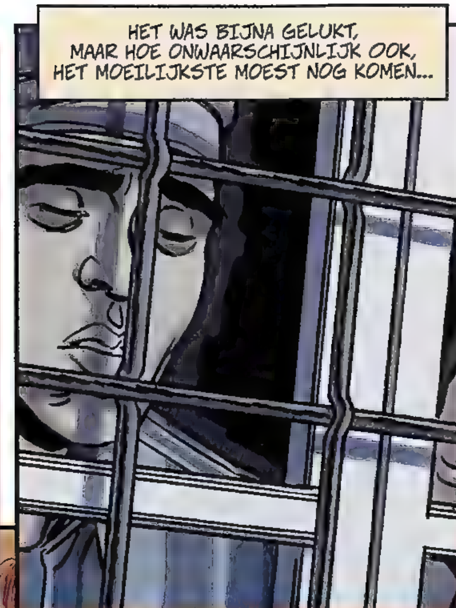

VOORUIT! NU!

HMPF!
FRSH!

MATEU! MATEU! IK MOET HET VELD OP! WAAR ZIJN MIJN SCHOENEN?! MATEU!

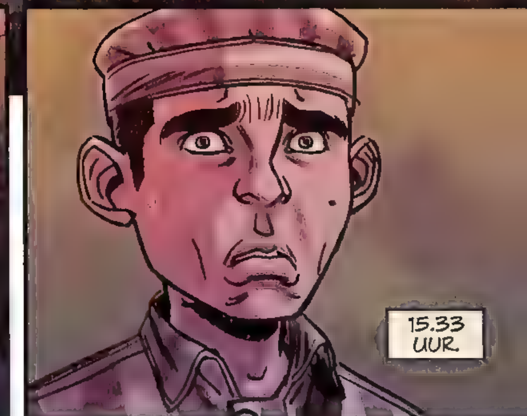

HIER, HANS! HIER!

HET WAS BIJNA GELUKT, MAAR HOE ONWAARSCHIJNLIJK OOK, HET MOEILIJKSTE MOEST NOG KOMEN...

15.27 UUR.
JULLIE HEBBEN JE GOED GEDRAGEN... ZEG MAUTHAUSEN MAAR VAARWEL!

OVER ENKELE OGENBLIKKEN ZOUDEN WE WETEN OF AL DIE RISICO'S NIET NUTTELOOS WAREN GEWEEST...

15.32 UUR.
IK REKEN OP JE, MATEU.

15.33 UUR.

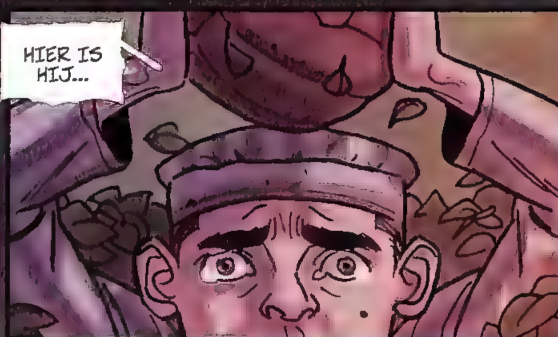
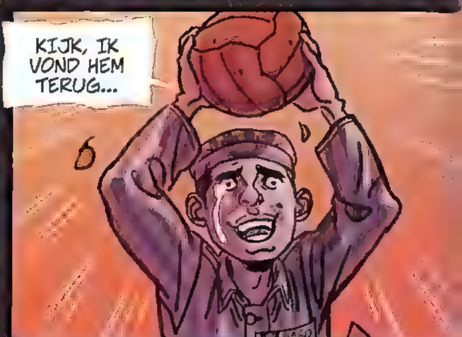

NU.

15.34 UUR.
5160

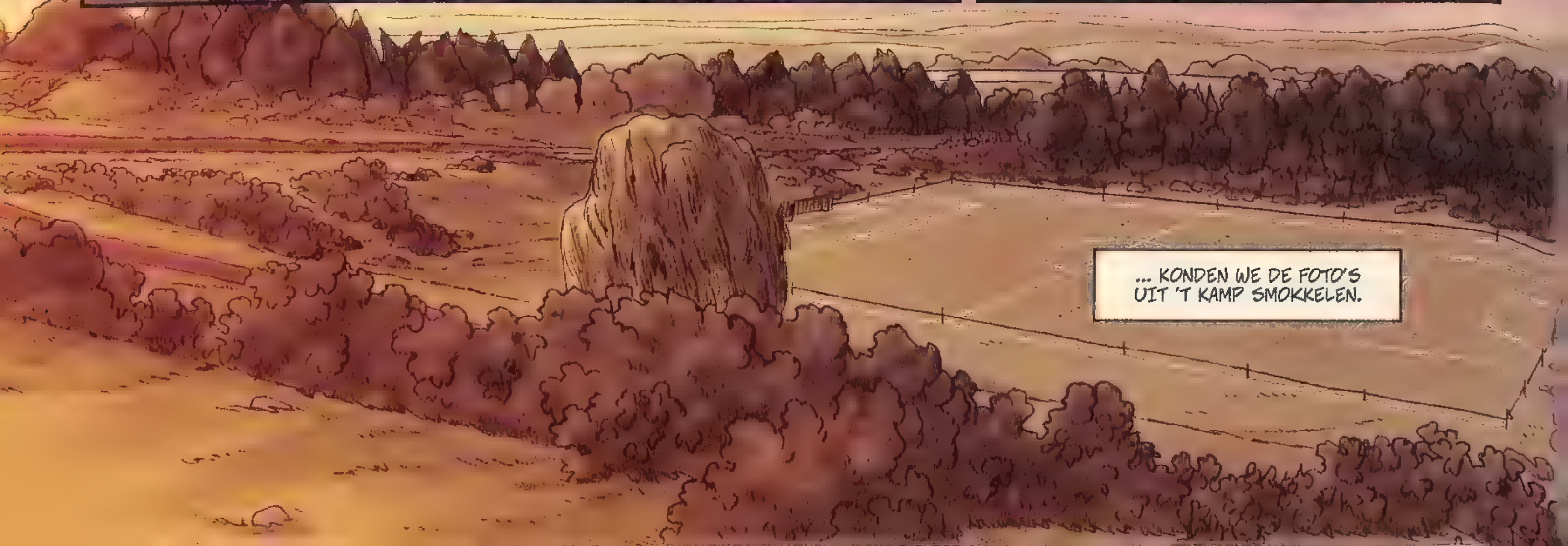

WAT IS DAT GELUID? HALT! WIE IS...

WIE IS ER WEG? WIE PROBEERT TE VLUCHTEN?

KOM ERUIT OF IK SCHIET! ÉÉN... TWEE...
WACHT!

HIER IS HIJ...

KIJK, IK VOND HEM TERUG...

IDIOOT! IK SCHOOT JE BIJNA NEER! DOE DAT NOOIT MEER!

EN ZO...

... KONDEN WE DE FOTO'S UIT 'T KAMP SMOKKELEN.

MAAR WE WAREN NOG NIET UIT DE PROBLEMEN!

WE MOESTEN DE OORLOG NOG OVERLEVEN...

...EN DE FOTO'S OPHALEN. EN DAARNA...

BANG

ROVIRA! NEE!

DAARNET HAD IK GEEN TIJD OM ME MET JOU BEZIG TE HOUDEN...

MAAR NU MOET IK DE TIJD ZIEN TE DODEN...

WAS ZIJN DOOD MIJN SCHULD? ALS IK HEM NIET HAD GEVRAAGD TE HELPEN, DAN LEEFDE HIJ MISSCHIEN NOG...

OF HAD JE IN MAUTHAUSEN GEEN REDEN NODIG OM TE STERVEN?

VOOR HET EERST SINDS MIJN AANKOMST IN HET KAMP HUILDE IK BITTERE TRANEN...

NET ALS WIJ BESEFTEN DE NAZI'S DAT DE OORLOG OP Z'N EINDE LIEP...

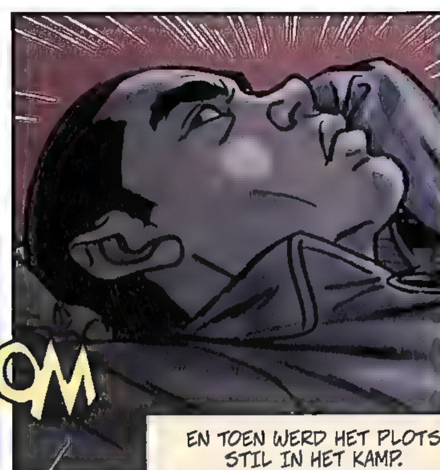

ZE WISTEN DAT DE RUSSEN NADERDEN EN DAT ZE GENADELOOS ZOUDEN ZIJN.
DUS BESLOTEN DE NAZI'S OM ALLES TE VERNIETIGEN EN ONS TE DODEN VOOR DE SOVJETTROEPEN AANKWAMEN...

WE WERDEN OPGESLOTEN IN DE BLOKKEN. ER ZAT NIETS ANDERS OP DAN AF TE WACHTEN.

ZE ZOUDEN ONS VERMOORDEN... MAAR WIJ ZOUDEN ONS VERZETTEN.

WE HOORDEN ENKEL HET GESCHREEUW VAN MENSEN DIE STIERVEN...
BOOMM

MAAR DAARNA HOORDEN WE ZWAAR GESCHUT DICHTERBIJ KOMEN.
BOOOM
BOOOM
BOOOM

EN TOEN WERD HET PLOTS STIL IN HET KAMP.

WE VERMOEDDEN DAT ER IETS GAANDE WAS...

... EN KONDEN NIET BLIJVEN ZITTEN EN AFWACHTEN...
5185

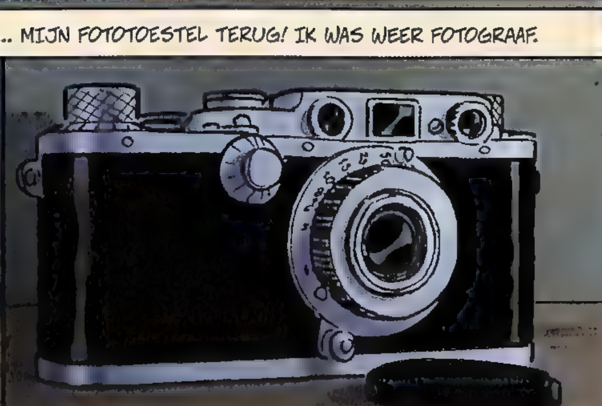

'T VERBAASDE ONS NIET...

... DAT DE SS WAS GEVLUCHT. SLECHTS EEN HANDVOL LEDEN VAN DE VOLKSSTURM* WAREN GEBLEVEN. EN DIE GAVEN ZICH METEEN OVER...

NU KONDEN WE ONS VERDEDIGEN ALS DE SS TERUGKEERDE...

EN IK HAD...

... MIJN FOTOTOESTEL TERUG! IK WAS WEER FOTOGRAAF.

TANKS! ER KOMEN TANKS AAN!
DE GEBEURTENISSEN ZOUDEN ELKAAR NU SNEL OPVOLGEN.

HAAST JULLIE! HOU DIE VLAG KLAAR! WELK LEGER IS HET?
IK STOND PARAAT!

MEER DAN OOIT TEVOREN!
VOLGENS MIJ ZIJN HET...
AN A LAS FUERZAS.LIBERAD
RAS

... AMERIKANEN!

HET WAS HET 41STE TANKBATALJON VAN DE 11TH ARMORED DIVISION ONDER LEIDING VAN SERGEANT ALBERT J. KOSIEK.

ENKELE SOLDATEN UIT DE DOMINICAANSE REPUBLIEK SPRAKEN SPAANS.

ENKELE DAGEN LATER NAM KOLONEL RICHARD R. SEIBEL HET BEVEL.

SALUDAN A LAS FUERZAS LIBERADORAS
ИСПАНСКИЕ АНТИФАШИСТЫ
ПРИВЕТСТВУЮТ ОСВОБОДИТЕЛЕЙ
EN IK...

WE WAREN VRIJ... IK MOEST ELK MOMENT VEREEUWIGEN!

WAT VOLGDE, WAS ONBESCHRIJFLIJK.

WE WAREN NIET LANGER EEN NUMMER. WE WAREN WEER MIGUEL, MANUEL, JESUS, RAFAEL...

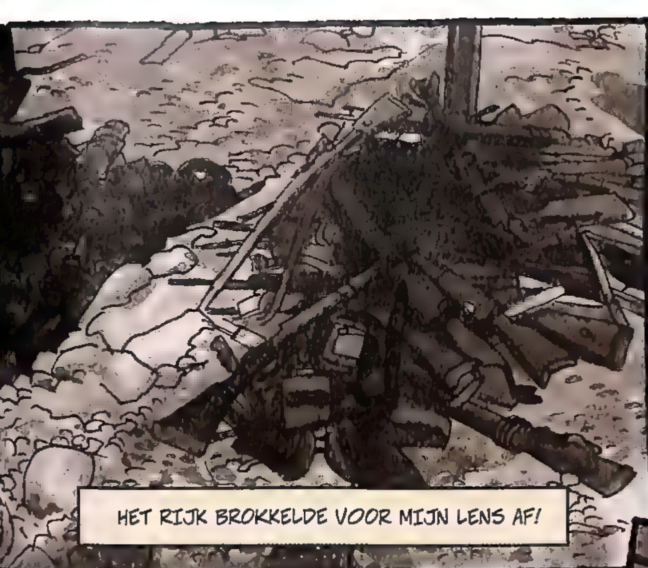

SOMMIGEN POSEERDEN ZELFS IN HUN PLUNJE!

DE ZWAKSTEN WERDEN VERZORGD.

DE VROUWEN DIE ENKELE MAANDEN EERDER UIT RAVENSBRÜCK KWAMEN, VOELDEN ZICH EINDELIJK VEILIG.

BACHMAYER DOODDE EIGENHANDIG ZIJN FAMILIE EN PLEEGDE DAARNA ZELFMOORD.

ZIEREIS WERD GEDOOD TOEN HIJ PROBEERDE TE VLUCHTEN. Z'N LAATSTE WOORDEN WAREN: "IK BEN MAAR EEN SIMPELE TIMMERMAN".

HET RIJK BROKKELDE VOOR MIJN LENS AF!

TOCH BLEVEN WE OP ONZE HOEDE VOOR
'T GEVAL DE SS TERUG ZOU KOMEN.

DE AMERIKAANSE OORLOGSVERSLAGGEVERS
HADDEN 'N ONGELOOFLIJK VERHAAL OPGEPIKT...

VRIENDSCHAPPEN GROEIDEN.

DE KAPO'S KREGEN HUN VERDIENDE
LOON.

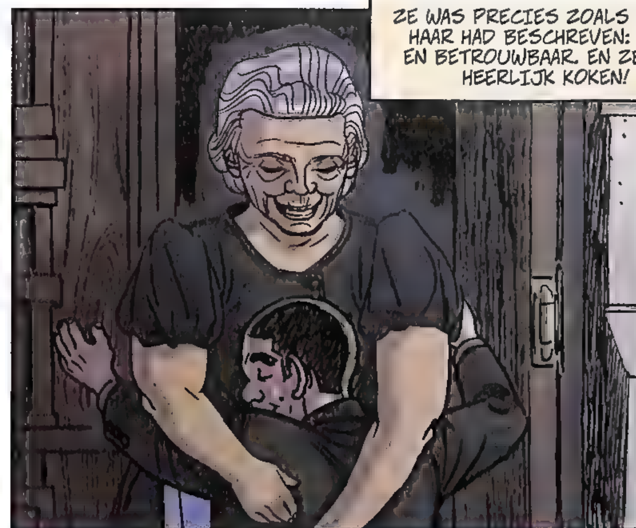

DE HORROR VAN MAUTHAUSEN SCHOKTE
DE AMERIKANEN...

... EN ALS STRAF WERDEN DE DORPELINGEN
VERPLICHT DE DODEN TE BEGRAVEN.

RICKEN WERD AANGEHOUDEN,
KREEG LEVENSLANG EN...
WERD ENKELE JAREN LATER
VRIJGELATEN.

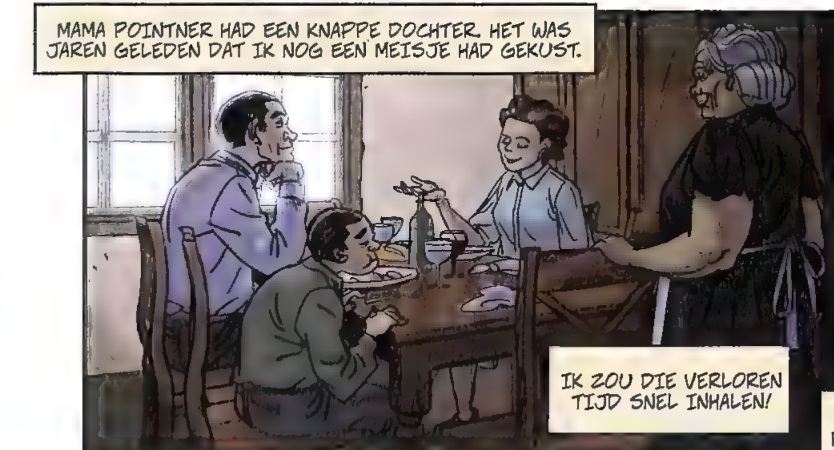

HET POSCHACHER KOMMANDO KEERDE
OOK NAAR HET KAMP TERUG... MATEU OOK!

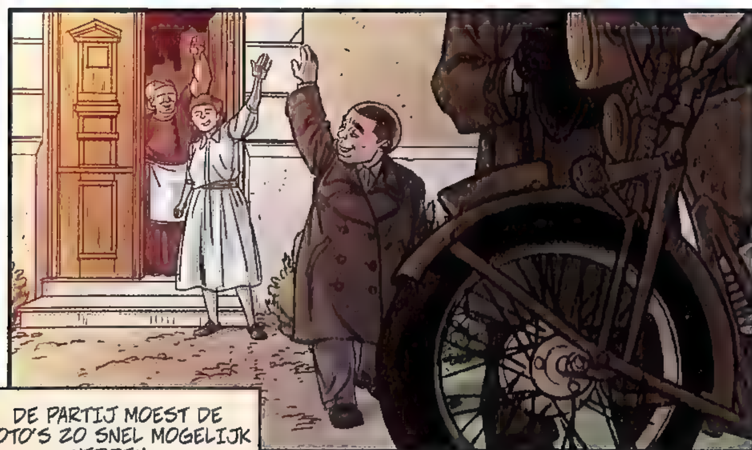

WE BESLOTEN EERST FRAU POINTNER OP TE ZOEKEN.
MATEU!
MAMA POINTNER!

ZE WAS PRECIES ZOALS MATEU HAAR HAD BESCHREVEN: LIEF EN BETROUWBAAR. EN ZE KON HEERLIJK KOKEN!

ZE ZAL WORDEN HERINNERD ALS EEN HELDIN DIE HAAR LEVEN WAAGDE OM ONZE FOTO'S TE VERBERGEN IN EEN SPLEET IN DE MUUR ACHTER HAAR HUIS.

HET PLAN HAD UITEINDELIJK GEWERKT. WE HADDEN DE FOTO'S!

MAMA POINTNER HAD EEN KNAPPE DOCHTER. HET WAS JAREN GELEDEN DAT IK NOG EEN MEISJE HAD GEKUST.
IK ZOU DIE VERLOREN TIJD SNEL INHALEN!

DE PARTIJ MOEST DE FOTO'S ZO SNEL MOGELIJK HEBBEN...

EN IK? WAAR WAREN DE MEISJES? DE VRIJHEID?
IN PARIJS NATUURLIJK!

IK MOET ZEGGEN DAT DE FRANSEN ONS BETER HEBBEN BEHANDELD DAN NA DE SPAANSE OORLOG. HET WAREN ENKELE LEUKE DAGEN!

MAAR MOOIE LIEDJES DUREN NOOIT LANG.

CARLOS, IK HEB DE FOTO'S. MISSCHIEN KUNNEN WE DEZE AVOND AFS...
VERGEET DIE FOTO'S, FRANCESC. WE ZIJN ER GEWEEST.

HOE BEDOEL JE?
WE ZIJN TER DOOD VEROOR-DEELD.

WAT?
DE PARTIJ BESCHOUWT ALLE OVERLEVENDEN UIT DE KAMPEN ALS COLLABORATEURS.

WAT?! MAAR DAT IS...

VOLGENS STALIN WAS HET ONZE TAAK GEWAPENDERHAND TE STERVEN. OVERLEVEN MAAKTE VAN ONS VERRADERS...

NIET TE GELOVEN! ZE ZULLEN HET BEGRIJPEN ALS ZE DE FOTO'S ZIEN...
FRANCESC, ZE WILLEN DIE FOTO'S NIET. EN...

... SOMMIGE NAZIKAMPEN, ZOALS BUCHENWALD EN SACHSENHAUSEN, ZIJN NU IN HANDEN VAN DE RUSSEN. IK WEET NIET WAT IK ERVAN MOET DENKEN, FRANCESC...
IK WIST OOK NIET MEER WAT IK MOEST DENKEN.

IK DACHT DAT NA DE OORLOG NIEMAND MEER ZOU MOETEN LIJDEN. MAAR NU WAS HET MIJN EIGEN PARTIJ DIE TERREUR ZAAIDE...

IK STOND PERPLEX. WAARVOOR HADDEN WE GEVOCHTEN ALS WE NU ZO WERDEN BEHANDELD?

IK BEGRIJP HET. BEDANKT.

BOVENDIEN WERDEN OVERAL TER WERELD AL FOTO'S UIT ANDERE KAMPEN GEPUBLICEERD.

OOK AL WAS HET MIJ GELUKT ER ENKELE TE PUBLICEREN, NIEMAND LEEK GEÏNTERESSEERD IN ONS VERHAAL.

IK HAD NODELOOS HET LEVEN VAN 5000 MANNEN GERISKEERD. ROVIRA EN JOSEP STIERVEN VOOR NIKS. DE DUIZENDEN DODEN VAN MAUTHAUSEN MOESTEN WORDEN VERGETEN, NET ZOALS DE NAZI'S HET WILDEN...

BOVENDIEN KONDEN DE SPAANSE EX-KAMPGEVANGENEN NIET TERUG NAAR HUN LAND. DE GEALLIEERDEN WEIGERDEN FRANCO AF TE ZETTEN.

FASCISTISCHE REGERING FRANCO STEVIGER IN HET ZADEL

HET FASCISME VERSPREIDDE ZICH VERDER IN EUROPA, MAAR LIET IEDEREEN KOUD. DE RUSSEN WAREN DE NIEUWE VIJAND.

VOOR IEDEREEN WAS DE OORLOG AFGELOPEN EN HERVATTE HET LEVEN, BEHALVE VOOR DE SPANJAARDEN. WE KONDEN NIET NAAR HUIS, NOCH IN VREDE LEVEN...

IK WOU JE ZO GRAAG ZIEN, NÚRIA, MAAR HOE KON IK IN DEZE OMSTANDIGHEDEN MIJN BELOFTE AAN JOU HOUDEN?

RING-RING

EN 'T WERD NOG ERGER...

IK WAS ZO BANG! IK DACHT DAT HANS ME ZOU BETRAPPEN... MAAR HET IS GELUKT... IK ZAL HET NOOIT VERGETEN... HET WAS HET WAARD.

ZOALS VELEN VAN ONS HAD HIJ EEN ONGENEESLIJKE ZIEKTE.

WE HADDEN HET OVERLEEFD, MAAR VELEN VAN ONS STIERVEN AAN DE ZIEKTES DIE WE IN MAUTHAUSEN HADDEN OPGELOPEN. ZELFS VERSLAGEN, BLEVEN DE NAZI'S ONS UITROEIEN.

ASSEN, MEER EN MEER ASSEN...

EN NU... KUN JIJ DE FOTO'S PUBLICEREN EN WORDEN WE BEROEMD. DE MEISJES ZULLEN BIJ BOSJES VOOR ONS VALLEN! WANNEER DOE JE HET?

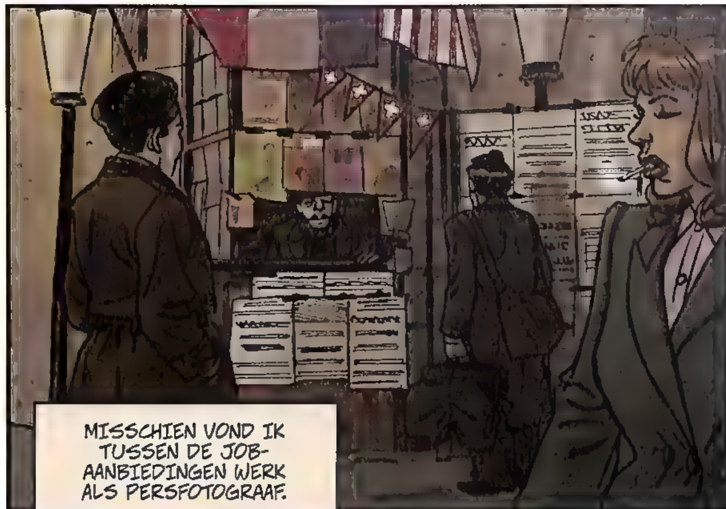
BINNENKORT. HEEL GAUW.

IK KON HEM DE WAARHEID, DAT NIEMAND ZICH VOOR ONS OF DE FOTO'S INTERESSEERDE, NIET VERTELLEN.

IK KON HEM NIET ZEGGEN DAT ALLES VOOR NIETS WAS GEWEEST.

PROCES NEURENBERG BIJNA VAN START

NAZIVERANTWOORDELIJKEN WELDRA AAN DE GALG?

GETUIGEN HOLOCAUST VERTELLEN VERHAAL

IN JANUARI 1946 NAM IK DE TREIN NAAR NEURENBERG.

NIET BEWEGEN! STRAKS IS HET LICHT WEG!

CLICK

EXCUSEER?

CLICK

WAT WAS ZE MOOI! DIE KANS MOCHT IK NIET LATEN LIGGEN.

HEBBEN ZE U AL GEZEGD DAT U WEL EEN MODEL LIJKT?

HÉ! IS DAT 'N LEICA?

W... WAT ZEGT U?

DA'S EEN LEICA IIIB, NIET? UIT 1940, DENK IK. EEN UITZONDERLIJK TOESTEL!

HOE KENT U...

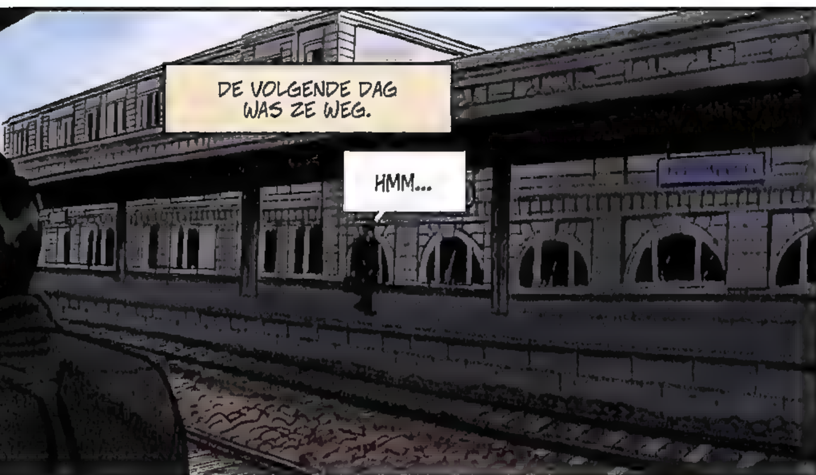
VROEGER WAS IK FOTOGRAFE.

WAT?!

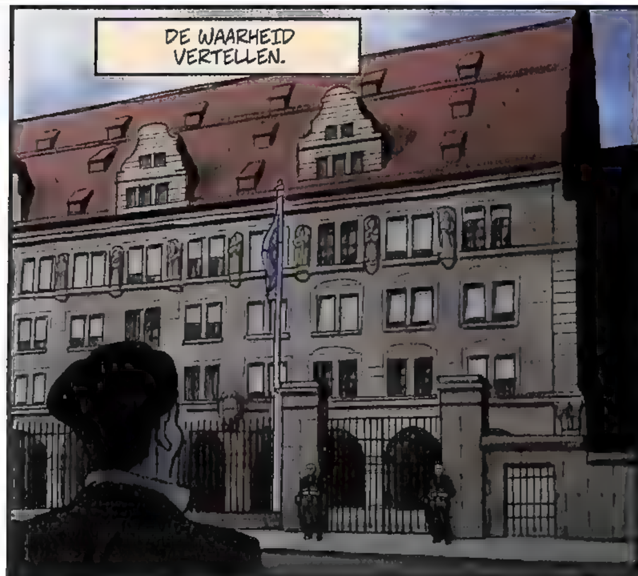
ZE WAS OOK 'N COMMUNISTE, MAAR WE HEBBEN NIET OVER DE OORLOG GESPROKEN.

WE HADDEN HET OVER FOTOGRAFIE, ONZE FAMILIES, ONZE REIZEN EN ONZE DROMEN.

WEER MET EEN VROUW KUNNEN PRATEN, WAS ZOWEL VREEMD ALS AANGENAAM. ALSOF DE HORROR VAN DE KAMPEN NOOIT HAD BESTAAN...

DE VOLGENDE DAG WAS ZE WEG.
HMM...

MAAR IK WAS HIER MET EEN DOEL.

DE WAARHEID VERTELLEN.

U KUNT NIET GETUIGEN.

WAT?! MAAR... U SNAPT HET NIET! IK ZAT GEVANGEN IN MAUTHAUSEN. IK HEB FOTO'S! U MOET...
ONMOGE-LIJK. U BENT GEEN FRANS STAATSBUR-GER, MAAR EEN SPAN-JAARD.

SPANJE IS EEN FASCISTISCH LAND. EEN BURGER UIT EEN FASCISTISCH LAND KAN VOLGENS MIJ NIET GETUIGEN TEGEN DE NAZI'S.

EEN FASCIST? IK?! IK BEN 'N SPAANSE VLUCHTELING! IK WERD OPGEPAKT IN FRANKRIJK EN OPGESLOTEN IN DUITSLAND! 'T IS MIJN RECHT...
ALS U NU NIET VERTREKT, LAAT IK U ERUIT GOOIEN.

DIE MAN MAG GETUIGEN.
U?!

MEVROUW VAILLANT-COUTURIER!

NET ALS IK WAS ZIJ EEN OVERLEVENDE. EEN MOEDIGE VERZETSVROUW DIE WERD OPGEPAKT, GEFOLTERD EN AAN DE DUITSERS UITGELEVERD...

EN IK WAS ER KLAAR VOOR.

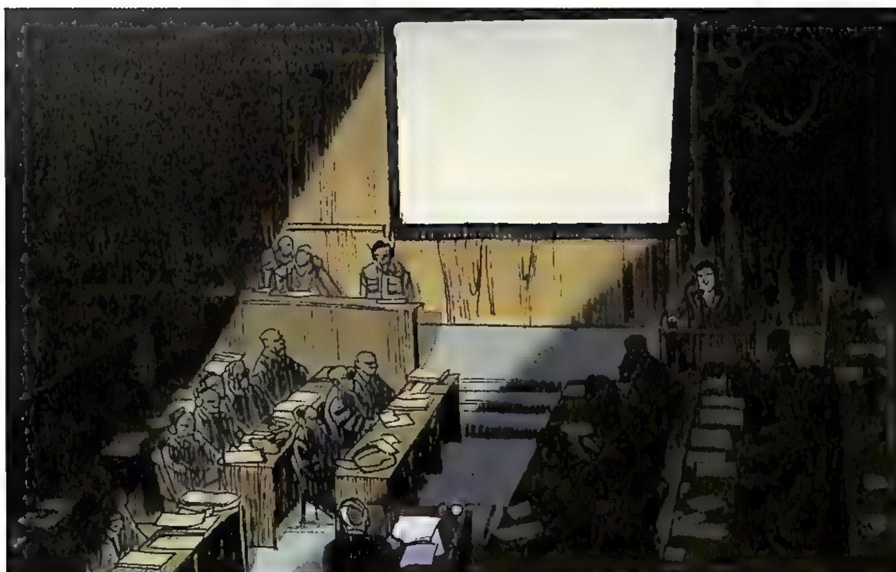

GEOFFREY LAWRENCE, VOORZITTER (VK).
WAT IS UW NAAM?
FRANÇOIS BOIX.
BENT U FRANSMAN?
IK BEN 'N SPAANSE VLUCHTELING.

WILT U DEZE EED HERHALEN?
"IK ZWEER ZONDER HAAT OF VREES TE SPREKEN EN NIETS DAN DE WAARHEID TE VERTELLEN."
HEBT U ALS VRIJWILLIGER IN HET FRANSE LEGER GEVOCHTEN?
JA.
WAS U KRIJGS-GEVANGENE OF POLITIEK GEVANGENE?

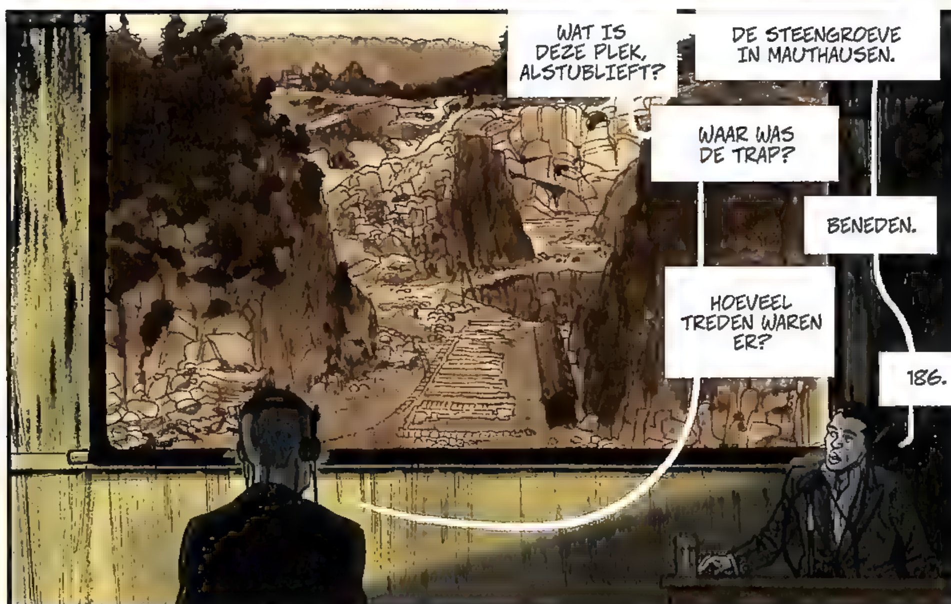

KRIJGSGEVANGENE, MAAR DE SPAANSE REPUBLIKEINEN WERDEN NET ALS DE JODEN ALS "UNTERMENSCHEN" BESCHOUWD. LATER HEBBEN WE VERNOMEN DAT DE DUITSERS AAN FRANCO HEBBEN GEVRAAGD WAT ZE MET DE SPAANSE KRIJGSGEVANGENEN MOESTEN DOEN. HIJ ANTWOORDDE...
ONBELANGRIJK.

ZEI HIJ NU NET: "ONBELANGRIJK"?
WELK WERK DEED U?
IK MOEST ALLE BARBAARSE VERWENSINGEN VAN DE DUITSERS AAN HET ADRES VAN DE SPANJAARDEN VERTALEN. DAARNA WERKTE IK ALS FOTOGRAAF. IK MOEST DE FOTO'S ONTWIKKELEN DIE IN HET KAMP WERDEN GENOMEN.

U KOMT EEN AANTAL FOTO'S TONEN. KUNT U ONS ZEGGEN WAAR EN IN WELKE OMSTANDIGHEDEN DEZE WERDEN GENOMEN?
JA.
'T WOORD IS AAN DE FRANSE ADJUNCT PROCUREUR-GENERAAL, DE HEER DUBOIS.
IK LEG ALS BEWIJS DOCUMENT RF-331 (F-321) VOOR.

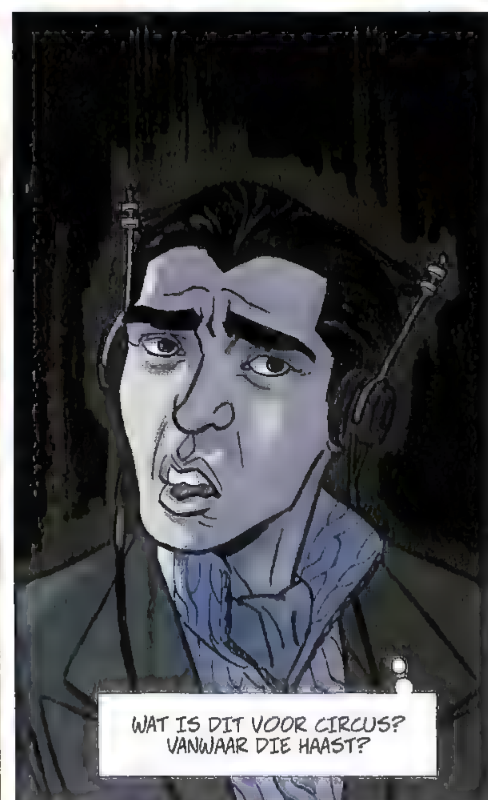

KUNT U DEZE FOTO'S VERDUIDELIJKEN, MENEER BOIX?

WAT IS DEZE PLEK, ALSTUBLIEFT?
DE STEENGROEVE IN MAUTHAUSEN.
WAAR WAS DE TRAP?
BENEDEN.
HOEVEEL TREDEN WAREN ER?
186.

DIT IS HET LIJK VAN EEN MAN DIE NAAR BENEDEN VIEL.
OVER NAAR DE VOLGENDE FOTO.

DEZE MAN ZAT BIJ DE STRAFKOMPANIE EN MOEST STENEN DRAGEN VAN 80 KILO TOT HIJ ERBIJ NEERVIEL. WEINIGEN OVERLEEFDEN DIT...
DANK U. VOLGENDE FOTO GRAAG.

WAT IS DIT VOOR CIRCUS? VANWAAR DIE HAAST?

DIT WERD IN SCÈNE GEZET TOEN EEN OOSTENRIJKER WAS ONTSNAPT. TOEN HIJ WERD GEPAKT, MOEST HIJ PARADEREN VOOR 10.000 GEDEPORTEERDEN, TERWIJL HET ZIGEUNERORKEST SPEELDE... EN...
VOLGENDE.

DEZE KRIJGSGEVANGENE WERD IN HET HOOFD GESCHOTEN EN IN HET PRIKKELDRAAD GEHANGEN ZODAT HET OP EEN ZELFMOORD ZOU LIJKEN.
DANK U. VOLGENDE FOTO ALSTUBLIEFT.

OP DEZE FOTO ZIEN WE HOLLANDSE JODEN. DE JODEN WERDEN VERPLICHT ZICH DE DAG VAN AANKOMST OP HET PRIKKELDRAAD TE WERPEN.
VOLGENDE.

EEN ZOGENAAMDE ONTSNAPPINGSPOGING. IN WERKELIJKHEID STUURDE DE SS DEZE MANNEN OM STENEN BIJ HET PRIKKELDRAAD EN WERDEN ZE NEERGESCHOTEN. WIE IEMAND NEERSCHOOT KREEG EEN PREMIE. EN DUS...
DANK U. VOLGENDE.
WAAROM LAAT HIJ MIJ NIET UITSPREKEN? ER IS ZO VEEL DAT IK WIL VERTELLEN!

EEN JOOD WIENS NATIONALITEIT IK NIET KEN. NADAT ZE HEM BIJNA DOOD SLOEGEN, KREEG HIJ VAN DE SS 10 MINUTEN OM ZICH TE VERHANGEN. HIJ GEBRUIKTE ZIJN BROEKSRIEM.

ZIJN ER VRAGEN VOOR DE GETUIGE? NIEMAND? GOED, GA VERDER.
GEEN VRAGEN?! WAAR ZIJN ZE MEE BEZIG?

IK PROBEERDE ZO VOLLEDIG MOGELIJK TE ZIJN EN GEEN ENKELE NATIONALITEIT, SOLDAAT OF INCIDENT TE VERGETEN.
SOMMIGEN WERDEN NAAR DE GASKAMERS GESTUURD... ANDEREN WERDEN GEFUSILLEERD OF IN IJSKOUD WATER ONDERGEDOMPELD.

IK HAD 'N VREEMD VOORGEVOEL.

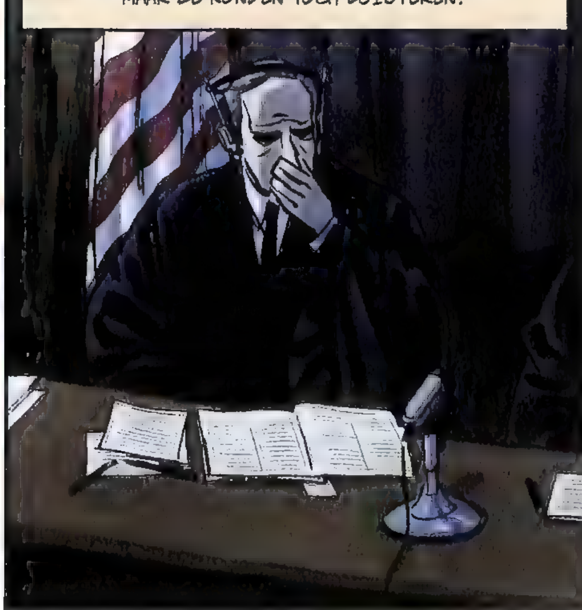

ALLE INTELLECTUELEN WERDEN ZO BEHANDELD. ZE WERDEN MENSELIJKE VODDEN... IN BARAKKEN VAN 7 METER BREED OP 50 METER LANG SLIEPEN SOMS 1600 MENSEN...

MIJN VOORGEVOEL WERD ALMAAR STERKER.

HET WAS NOVEMBER EN HET WAS MIN 10... TIJDENS DE TOCHT VAN 4 KILOMETER, TUSSEN HET STATION EN HET KAMP, STIERVEN AL 24 GEVANGENEN. ZE WAREN UITGEPUT... EN DAN IS HET UITROEIINGSPROCES BEGONNEN...

ZE LUISTERDEN NIET.

ZE MOESTEN IN ONMENSELIJKE OMSTANDIGHEDEN WERKEN. ZE WERDEN GESLAGEN, BELEDIGD... TOT DE LAATSTE DAG... EN OP ALLE MOGELIJKE MANIEREN WERDEN ZE GEDOOD.

MISSCHIEN HADDEN ZE GENOEG GEHOORD. MISSCHIEN WAS DIT VOOR HEN MAAR EEN FORMALITEIT. MISSCHIEN MEENDEN ZE HET GOED, MAAR ZE KONDEN TOCH LUISTEREN?

MENEER DE VOORZITTER, IK WIL GRAAG NOG ANDERE FOTO'S TONEN.
GA VERDER.

GETUIGE, HERKENT U TUSSEN DEZE BEKLAAGDEN MENSEN DIE MAUTHAUSEN BEZOCHTEN TOEN U ER GEVANGENZAT?

EINDELIJK WAS HET MOMENT DAAR. NA ALLES WAT IK HAD DOORGEMAAKT, LEEFDE IK ENKEL NOG VOOR DIT MOMENT, WANT IN DE ZAAL ZAT...

... KALTENBRUNNER.

KUNT U DIT HERHALEN? KUNT U HEM IDENTIFICEREN?

FRANZ ZIEREIS, HIMMLER EN OBERGRUPPENFÜHRER KALTENBRUNNER. IN DIE PERIODE BEZOCHT DE LAATSTE HET KAMP GEREGELD, WANT MEN WOU SOORTGELIJKE KAMPEN BOUWEN IN DUITSLAND EN DE BEZETTE GEBIEDEN.

VERZEKERT U ONS DAT DIT KALTENBRUNNER IS?

ZONDER TWIJFEL.

HIJ HAD VERKLAARD NIETS VAN DE KAMPEN AF TE WETEN, EN TOT NU WAS ER GEEN BEWIJS.

MAAR DE FOTO'S DIE RICKEN HAD GENOMEN EN DIE WIJ HADDEN GESTOLEN, BEWEZEN HET TEGENDEEL. DAAROM...

... WILDEN ZE DE FOTO'S. NIET OM ONS LIJDEN AAN DE WERELD TE ONTHULLEN...
... MAAR OM HEM TE VEROORDELEN.

LAAT HET DUIDELIJK ZIJN... IK WILDE DAT DIE MAN, NET ALS ALLE NAZI'S, STIERF.
MAAR IK WAS HIER OM OVER HET LIJDEN EN DE DOOD VAN DE GEVANGENEN TE PRATEN. IK WILDE GEHOORD WORDEN.

MENEER BOIX, HOE HEBT U DEZE FOTO'S VERKREGEN?
IK HEB ZE GESTOLEN.
DOOR WIE WERDEN DE FOTO'S GENOMEN?

DOOR SS-OBERSCHARFÜHRER PAUL RICKEN. HIJ NAM DE FOTO'S EN IK MOEST DE BELICHTING REGELEN. IK MOCHT MET NIEMAND OVER DEZE FOTO'S PRATEN, WANT ELKE BETROKKENE ZOU GEDOOD WORDEN.

MAAR IK SPRAK ER TOCH OVER MET MIJN VRIENDEN. ALS IEMAND HET OVERLEEFDE, KON DIE AAN DE WERELD ONTHULLEN WAT WE HEBBEN DOORSTAAN.
ANTWOORD GEWOON OP DE VRAAG, ZONDER MEER. KAN HET ZIJN DAT MEN NIET OP DE HOOGTE WAS VAN WAT ER GEBEURDE?

ONMOGELIJK! ENKEL EEN BLINDE ZOU HET NIET HEBBEN GEZIEN. DEZE MANNEN HEBBEN ZICH GEDRAGEN ALS BEESTEN. ALS WILDEN. CRIMINELEN...

DUS, ALS IK UW GETUIGENIS GOED BEGRIJP, WAS HET CONCENTRATIEKAMP EEN UITROEIINGSKAMP?
MAUTHAUSEN WAS EEN CATEGORIE 3-KAMP, DUS EEN KAMP WAAR NIEMAND LEVEND MOCHT UITKOMEN.

NOG ÉÉN VRAAG... KREGEN DE GEVANGENEN IN HET KAMP TOESTEMMING OM HUN GELOOF TE BELIJDEN?

WAT WAS DIT VOOR EEN VRAAG? HOE KON HIJ DIT VRAGEN NA ALLES WAT IK HAD VERTELD?!
BEGRIJPT U HET DAN NIET? WE HADDEN ZELFS 'T RECHT NIET OM TE LEVEN!

LEVEN...
IK HEB GEEN VRAGEN MEER, MENEER DE VOORZITTER.

ZIJN ER ANDERE ADVOCATEN DIE EEN VRAAG WILLEN STELLEN?

GEEN VRAGEN.

GEEN VRAGEN.

GEEN VRAGEN.

HOEZO? GEEN VRAGEN? MAAR...
DE GETUIGE MAG BESCHIKKEN.

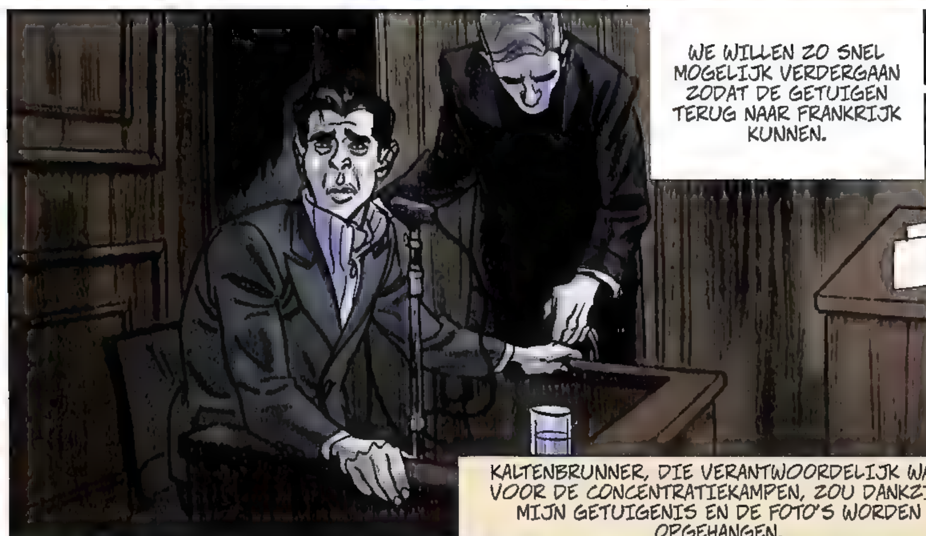

MAAR IK HEB DUIZENDEN FOTO'S DIE IK DESGEWENST KAN LATEN ZIEN!

GEEN FOTO'S MEER. WENST U NOG IETS TOE TE VOEGEN?

IK... IK...
IETS TOEVOEGEN? ER WAS ZO VEEL TE VERTELLEN DAT IK NIET WIST WAAR IK MOEST BEGINNEN...

IK...

IK... IK ZOU MEER DAN 'N MAAND NODIG HEBBEN OM ALLES TE VERTELLEN. IK WILDE GEWOON ONS VERHAAL VERTELLEN.

IK GELOOF DAT WE GENOEG DETAILS HEBBEN GEHOORD. DE RECHTBANK HEEFT GEEN NOOD AAN ANDERE.

WE WILLEN ZO SNEL MOGELIJK VERDERGAAN ZODAT DE GETUIGEN TERUG NAAR FRANKRIJK KUNNEN.
KALTENBRUNNER, DIE VERANTWOORDELIJK WAS VOOR DE CONCENTRATIEKAMPEN, ZOU DANKZIJ MIJN GETUIGENIS EN DE FOTO'S WORDEN OPGEHANGEN.

MAAR WAT BETEKENDE ÉÉN DODE?

IK BEN HET SPUUGZAT! NIEMAND LUISTERT!

FRANCISCO...

WAT WILLEN ZE EIGENLIJK? WAARTOE DIENT DIT PROCES? IS DIT GERECHTIGHEID?

LUISTER, IK...

DENKEN ZE DAT WE GEWOON WRAAK WILLEN? OF WILLEN ZE DE KRANTENKOPPEN HALEN?

JE HEBT GELIJK, MAAR...

ENKELE NAZI'S OPHANGEN EN DE KOUS IS AF? DENKEN ZE DAT WE ONS DAN GEWROKEN, OPGELUCHT EN BLIJ ZULLEN VOELEN?

ALSJEBLIEFT, LUISTER TOCH...

IK HEB DE HEL DOORSTAAN OM HEN DIE FOTO'S TE BEZORGEN! EN ZIJ WEIGEREN DE WAARHEID TE AANHOREN!

DE "WAARHEID".

JA, DE WAARHEID! WIJ ZIJN GETUIGEN! WE MAAKTEN HET MEE EN OVERLEEFDEN HET! WE HEBBEN ZELFS FOTO'S! ZE MOETEN LUISTEREN!

DE WAARHEID... M'N ARME FRANCISCO...

M'N "ARME" FRANCISCO?

JE HEBT 'T OVER DE "WAARHEID", MAAR WAT IS DE WAARHEID, FRANCISCO?

DE "WAARHEID" IS WAT ER IN DE KAMPEN IS GEBEURD. IK MOET HET U NIET VERTELLEN! U BENT ER GEWEEST!

JA, IK WAS ER. IK HEB ALLES GEZIEN. MAAR ÉÉN DING HEB JE NOG NIET BEGREPEN.

EN WAT IS DAT DAN, MEVROUW VAILLANT-COUTURIER?

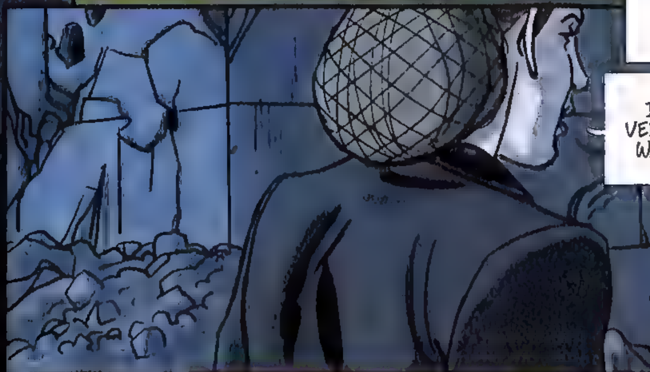
ZE ZULLEN ONS AANHOREN... MAAR ZULLEN HET NOOIT ECHT SNAPPEN.

WAAROM NIET?

OMDAT WOORDEN EN BEELDEN NOOIT EEN ERVARING KUNNEN WEERGEVEN.

FOTOGRAFEN MOGEN DAN WEL DE REALITEIT VASTLEGGEN, ZE KUNNEN DE MENSEN GEEN IDEE GEVEN VAN DE SFEER, DE STANK, DE ZON... OF IN ONS GEVAL DE LIJDENSWEG. NIEMAND KAN DIT BEGRIJPEN, FRANÇOIS. NIEMAND...

M... MISSCHIEN HEBT U GELIJK. MAAR...
IK WEET WAT JE ZULT ZEGGEN.

IK GEEF HET NIET OP! DAT ZWEER IK! IK ZAL BLIJVEN VECHTEN!
IK OOK NIET. IK ZAL ONS VERHAAL BLIJVEN VERTELLEN, WANT DAT IS WIE WE ZIJN.

TIJDSCHRIFTEN, RADIO... IK BEN ZELFS EEN BOEK AAN HET SCHRIJVEN: "SPANIAKER"! OOIT ZAL IEMAND INTERESSE HEBBEN IN ONS VERHAAL! EN IK HEB DUIZENDEN FOTO'S. OOIT...
OOIT? DENK JE ECHT DAT DE ZAKEN ZULLEN VERANDEREN? DAT IEMAND NAAR ONS VERHAAL ZAL WILLEN LUISTEREN?

GENOEG GEPRAAT. WILT U MET MIJ DINEREN? IK HEB ZIN IN RAPENSOEP...
IDIOOT... GEEF EENS ANTWOORD. ZULLEN ZE LUISTEREN?

VROEG OF LAAT ZULLEN ZE HET BEGRIJPEN. ANDERS HERHAALT DE GESCHIEDENIS ZICH.

DE SPAANS-FRANSE GRENS, 1948.

KUCH!

WE ZAGEN ELKAAR NOOIT TERUG. HET WAS BETER MENSEN OP TE ZOEKEN DIE NIET HETZELFDE HADDEN MEEGEMAAKT.

EN IK...

ER WACHT ME VEEL WERK. IK MOET EEN MANIER VINDEN OM DIE FOTO'S AAN DE WERELD TE LATEN ZIEN.

ELKE FOTO, ELKE GEVANGENE, ELKE DODE. DAT IS MIJN TAAK!

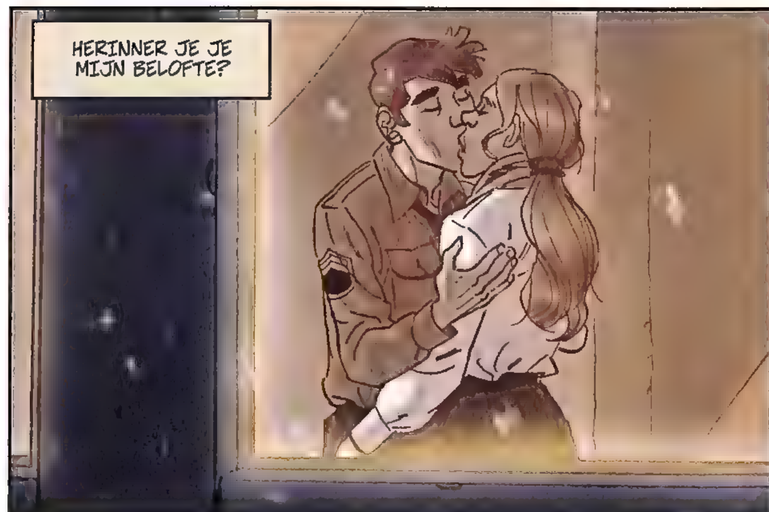
EN IK DENK DAT DE TIJD DRINGT.

JE ZAT NIET OP DE BUS VAN ACHT UUR, NÚRIA, NOCH OP EEN ANDERE.

KUCH! KUCH!

MAAR IK WEET DAT JE ALLES DEED OM TE KUNNEN KOMEN.

... GEEF IK NOOIT OP.

Van de 9328 Spanjaarden die in de kampen werden opgesloten,
kwamen er 7532 in Mauthausen terecht.
4816 van hen werden vermoord.

Van de 20.000 negatieven die uit het kamp werden gesmokkeld,
blijven er 19.000 onvindbaar.

Francisco Boix stierf korte tijd later.
Hij was 31 jaar oud.
Zijn zus Núria heeft hij nooit teruggezien.

* Dit zijn [illegible] cijfers die bewezen zijn. Mogelijks ligt het reële aantal nog hoger.

DE FOTOGRAAF VAN Mauthausen

En wat als de diefstal van de eeuw werd gepleegd in een concentratiekamp van de nazi's?

Mauthausen, 1941... Samen met enkele van zijn lotgenoten bedenkt Francisco Boix, gevangene nummer 5185, een gewaagd plan. Hij wil de foto's stelen die de misdaden bewijzen die in Mauthausen worden gepleegd. Francisco beseft immers dat hij bewijsmateriaal nodig zal hebben als hij de nazileiders na de oorlog aan de galg wil zien bengelen. Maar dit plan bedenken was nog maar de eerste stap. Om de verschrikkelijke waarheid aan het licht te brengen, moet het ook uitgevoerd worden...

EEN WAARGEBEURD VERHAAL, GEBASEERD OP HISTORISCHE FEITEN.

MICROBE

ADVIESPRIJS: € 24,95

9 789492 621450